

ZIELONE KONFERENCJE

Przewodnik po dobrych praktykach w zakresie organizacji ekologicznie i społecznie odpowiedzialnych konferencji

Natalia Bloch
Kamila Grześkowiak
Łukasz Kaczmarek

Instytut im. Oskara Kolberga
Instytut Antropologii i Etnologii UAM
Poznań 2020

Przewodnik przygotowany w ramach konkursu IDEAMU 2 Zielony Uniwersytet.
Konkurs organizowany z inicjatywy JM Rektora UAM prof. Andrzeja Lesickiego
i dzięki wsparciu Santander Universidades.

Recenzja:

Aleksandra Lis

Konsultacja merytoryczna:

Izabella Main

Joanna Morawska-Jancelewicz

Oprawa graficzna:

Karolina Kufel

Zdjęcia:

Ewelina Ebertowska

Copyright © by Natalia Bloch, Kamila Grześkowiak, Łukasz Kaczmarek Copyright © by Instytut Etnologii
i Antropologii Kulturowej UAM Copyright © by Instytut im. Oskara Kolberga, 2020

ISBN 978-83-959125-0-4

Instytut im. Oskara Kolberga
61 -812 Poznań, ul. Kantaka 4
Tel.: +48 852 45 10
e-mail: instytut@oskarkolberg.pl

Instytut Antropologii i Etnologii UAM
61-614 Poznań, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7
Tel.: +48 829 13 76
e-mail: etnolo@amu.edu.pl

Spis treści

Wprowadzenie do zasad organizacji ekologicznie i społecznie odpowiedzialnych konferencji

---

7 — Dlaczego warto i czy jest to kosztowne?

Rekomendacje dobrych praktyk

- 10 — Jak zwiększać dostępność do konferencji
- 10 — Osoby w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji
- 13 — Osoby o ograniczonej mobilności
- 14 — Rodzice małych dzieci
- 15 — Woda z kranu i plastikowe butelki: hydrozagadka
- 20 — Catering
- 20 — Zdrowe i etyczne jedzenie, które będzie smakować wszystkim
- 26 — Odpowiedzialne konsumowanie: produkty sprawiedliwego handlu i od lokalnych dostawców
- 28 — Problem śmieci: biodegradowalne opakowania i ich składowanie
- 31 — Polityka niemarnowania: co zrobić z nadmiarem jedzenia
- 33 — Materiały konferencyjne: czy konieczne, a jeśli tak, to jakie
- 40 — Transport publiczny: dlaczego warto go zorganizować
- 42 — Wyzwania związane z pandemią SARS-CoV-2 i nowymi technologiami

Jak i dlaczego warto pozyskać partnerów odpowiedzialnej konferencji

---

- 45 — Władze samorządowe
- 47 — Sektor pozarządowy
- 49 — Podmioty gospodarcze

Przydatne pojęcia

- 54 — Słowniczek
- 58 — Źródła

1 Wprowadzenie

---

do zasad

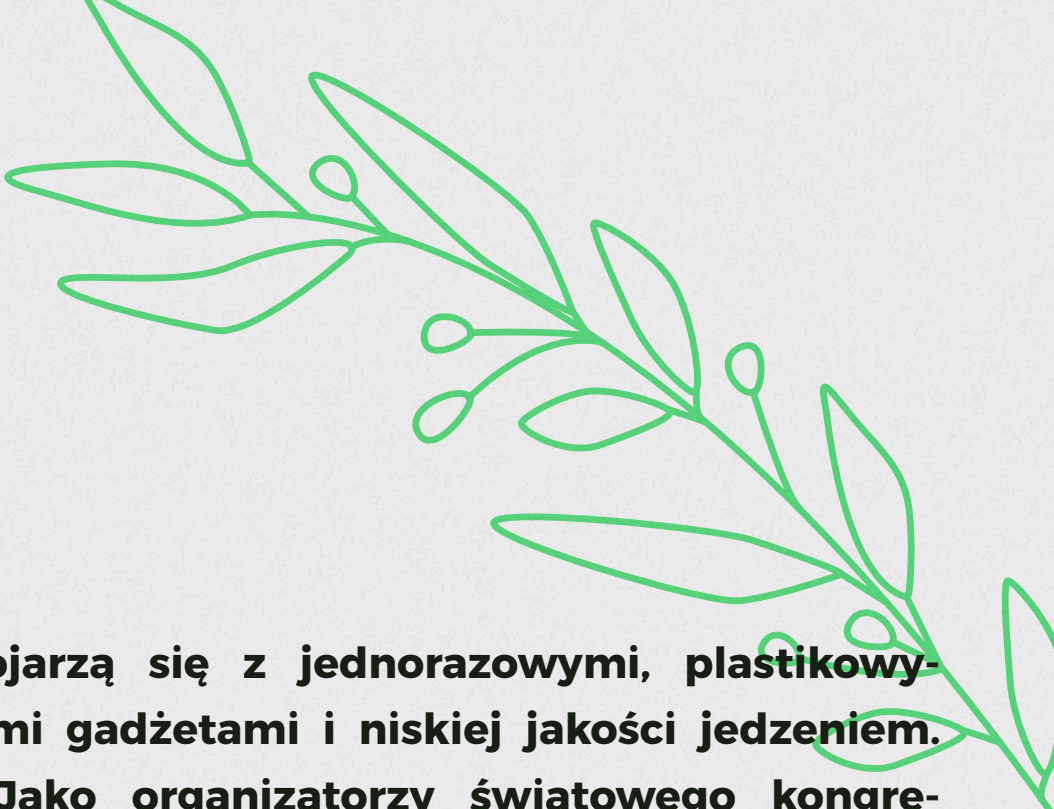
organizacji

ekologicznie

i społecznie

odpowiedzialnych

konferencji

Konferencje zbyt często kojarzą się z jednorazowymi, plastikowymi opakowaniami, byle jakimi gadżetami i niskiej jakości jedzeniem. Wcale nie musi tak być. Jako organizatorzy światowego kongresu Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (→ International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, IUAES), który odbył się na UAM w dniach 27-31 sierpnia 2019 roku, postanowiliśmy zerwać z tymi złymi praktykami.

Dlaczego? Kongres IUAES 2019 odbył się pod hasłem „Światowe solidarności”. Omawialiśmy na nim sposoby, jakimi **antropologia społeczno-kulturowa** bada przejawy solidarności społecznej z grupami marginalizowanymi, ale także tej międzygatunkowej. Wskazywaliśmy na konieczność rozwijania solidarności z innymi gatunkami i całym ekosystemami, z uwagi na zagrożenia płynące z globalnych nierówności ekonomicznych i zmian klimatycznych.

Co więcej, postanowiliśmy wyjść poza akademicką dyskusję i zacząć od zmiany naszych własnych przyzwyczajeń. **Z powodzeniem udało nam się zorganizować przyjazną środowisku i odpowiedzialną społecznie konferencję,**

w której wzięło udział 767 osób z 69 krajów, obradujących w 103 panelach. Był to jedyny międzynarodowy kongres uświetniający obchody 100-lecia Uniwersytetu w Poznaniu.

Wielość i synergia ekorozwiązań, jakie wdrożyliśmy, pozytywnie zaskoczyła władze Poznania (kongres odbył się pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta), a zarząd IUAES oraz goście kongresu wyrazili uznanie dla UAM, podkreślając, że to najbardziej przemyślana pod każdym względem konferencja, w jakiej mieli okazję uczestniczyć. Co więcej, okazało się, że jest **możliwe zorganizowanie w polskich warunkach tak dużej konferencji ekoodpowiedzialnie bez (konieczności) podnoszenia wysokości opłaty**

konferencyjnej. Tę ostatnią utrzymaliśmy na poziomie niższym niż w przypadku większości międzynarodowych konferencji odbywających się w tym samym roku w Polsce i na świecie.

W niniejszym przewodniku **dzielimy się z Państwem naszymi doświadczeniami, przedstawiając rekomendacje praktycznych rozwiązań**, tak, aby UAM miał szansę stać się liderem w zakresie organizacji wydarzeń przyjaznych środowisku i społecznie odpowiedzialnych. Jesteśmy przekonani, że poniższe wskazówki będą użyteczne zarówno przy organizacji dużych wydarzeń, jak i małych konferencji czy seminariów.

Poszczególne części przewodnika odnoszą się do obszarów organizacji konferencji, które naszym zdaniem wymagają szczególnej uwagi. Krok po kroku przeprowadzimy Państwa przez dylematy etyczne związane ze świadomym konsumowaniem i społeczną odpowiedzialnością konferencji, wyborem firmy cateringowej, doбором gadżetów, współpracą z podmiotami zewnętrznymi itd.

Na końcu przewodnika znajdą Państwo przystępny słowniczek z najważniejszymi zastosowanymi przez nas pojęciami oraz linki do źródeł poszerzających wiedzę z zakresu ochrony środowiska naturalnego i organizacji odpowiedzialnych wydarzeń [zob. → „Przydatne pojęcia”].

Dlaczego warto i czy jest to kosztowne?

Wierzymy w szczególną odpowiedzialność Uniwersytetu za promowanie i wdrażanie praktyk opartych o wartości humanistyczne i przyjazne środowisku nowoczesne technologie.

Pragniemy, by działalność Uniwersytetu wpisująca się w postulaty **Globalnego Zielonego Nowego Ładu** (Global Green New Deal), ogłoszonego już w 2008 roku przez Organizację Narodów Zjednoczonych, oraz **Europejskiego Zielonego Ładu** (EU Green Deal), zainicjowanego w roku 2019 przez Unię Europejską. Obie inicjatywy nawołują do zmian w zakresie konsumowania zasobów i restrukturyzacji globalnych systemów gospodarczych tak, by zmniejszyć ich zależność od paliw kopalnych. Jak podkreślają twórcy strategii Europejskiego Zielonego Ładu, realizacja postulatów związanych ze zmniejszeniem poziomu zanieczyszczeń, efektywnym wykorzystaniem zasobów, dbaniem o bioróżnorodność czy wyrównywaniem nierówności społecznych jest możliwa, jeśli zaangażują się w nie wszystkie sektory gospodarek europejskich. UAM jako lider wśród polskich uczelni w międzynarodowym rankingu World University Ranking „Green Metric” w 2019 roku stara się postulaty te realizować.

Uniwersytet kształtuje świadomość społeczną poprzez szerzenie wiedzy naukowej, zatem jest rzeczą niezwykle ważną, by sam stosował się do jej ustaleń. Dotyczy to również krzewienia kultury życia społecznego, wartości współpracy, solidarności, tolerancji oraz dbałości o ludzi, inne gatunki i środowisko naturalne. Organizacja

1. Wprowadzenie

konferencji i kongresów stwarza okazje do stosowania w praktyce wiedzy dotyczącej społeczeństwa i środowiska oraz promocji odpowiedzialnych postaw. Co więcej, można się przekonać – i tak stało się w przypadku kongresu IUAES 2019 – że wdrożenie zasad przyjaznych środowisku i odpowiedzialnych społecznie oraz przemyślane wykorzystanie dostępnych technologii prowadzi do optymalizacji kosztów organizacji. W efekcie przynosi to wymierne oszczędności, które można przeznaczyć na przykład na wsparcie uczestnictwa osób znajdujących się w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji.

Rezygnacja z drukowania materiałów możliwych do upowszechniania w internecie oraz z zakupu zbędnych, niskiej jakości gadżetów o wątpliwej etycznie proveniencji, spotkała się z przychylnością uczestniczek i uczestników kongresu. Bardzo dobre reakcje wywołał także catering serwowany wyłącznie w biodegradowalnych naczyniach oraz przejrzysta segregacja odpadów. Dodatkową życzliwość wzbudziło to, iż nieskonsumowane zestawy lunchowe były przekazywane potrzebującym. Przykład ten dowodzi **korzyści wizerunkowych**: nasze Miasto i Uniwersytet zostały przedstawione międzynarodowej społeczności akademickiej jako innowacyjne, o wysokiej świadomości ekologicznej i społecznej. Co więcej, oszczędności wynikające z unikania marnotrawstwa środków i produktów pomogły nam **korzystnie zamknąć budżet** przedsięwzięcia.

Promujemy

Warto promować przyjazne środowisku i społecznie odpowiedzialne rozwiązania. Postawmy na transparentność i dobrą komunikację z uczestniczkami i uczestnikami konferencji, unikając przy tym nachalnego dydaktyzmu. Zwyczajnie angażujemy ludzi w przyjazne im i środowisku praktyki, czytelnie informując o wprowadzonych rozwiązaniach i zasadach (na stronie internetowej, w newsletterach, w mediach społecznościowych, w programie, podczas ceremonii otwarcia, na tablicach ogłoszeniowych – informacja wielokrotnie powtórzona ma szansę trafić do odbiorcy). Na przykład, jeśli wyjaśnimy gościom, dlaczego chcemy, aby pili kranówkę, będą to robić chętniej, jeśli zobaczą w tym posunięciu troskę o środowisko i poczują, że i oni mogą się do tego przyczynić. Dla powodzenia odpowiedzialnej konferencji współpraca jej uczestniczek i uczestników jest warunkiem *sine qua non*.

2

Rekomendacje

dobrych praktyk

Jak zwiększać dostępność do konferencji

Starajmy się, aby organizowane przez nas wydarzenie było jak najszerszej dostępne dla wszystkich uczestniczek i uczestników.

Osoby w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji

Dla naukowcy z Zimbabwe czy badacza z Boliwii udział w konferencji w Polsce to koszt kilku tysięcy złotych przy jednocześnie znacznie niższych zarobkach w porównaniu ze środkowoeuropejskimi. W celu zwiększenia dostępności i wyrównywania globalnych nierówności warto zadbać o finansowane wsparcie osób znajdujących się w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji.

Nieuprzywilejowanie to oczywiście kategoria względna. Najczęściej w jej obręb wchodzi:

osoby z krajów tzw. **Globalnego Południa**, choć to również bardzo pojemna i zróżnicowana wewnętrznie kategoria, dlatego część organizatorów konferencji operuje konkretnymi listami krajów, w których dochody są najniższe (tzw. LICs – Low-Income Countries), np. 47 krajów wymienionych przez brytyjski Department for International Development (zob. [→list-of-lic](#))

2. Rekomendacje dobrych praktyk

osoby znajdujące się na początkowym etapie kariery (*early-career scholars*), czyli będące często w bardziej prekariackim położeniu niż starsi, lepiej zarabiający i mający stabilniejsze zatrudnienie koledzy i koleżanki (do tej kategorii należą też **doktoranci/doktorantki** i **studenci/studentki**, którzy czasem są klasyfikowani osobno); niemniej, zauważyliśmy, że warto kategorię tę poszerzyć o **seniorów/seniorki** (*senior scholars*), gdyż wiele programów grantowych jest skierowanych właśnie do osób młodszych stażem, a ponadto przejście na emeryturę często uniemożliwia starszym badaczom i badaczkom uzyskanie dofinansowania udziału w konferencji z uczelni, w której byli zatrudnieni

osoby o niestabilnym zatrudnieniu, czyli nieposiadające w danym momencie afiliacji lub zatrudnione tylko czasowo, na przykład na coraz liczniejszych stanowiskach typu *post-doc*

Jak to zrobić?

poprzez **zróznicowanie wysokości opłat konferencyjnych** – niższych dla osób znajdujących się w nieuprzywilejowanej sytuacji ekonomicznej (tu najczęściej pojawia się bądź wspomniana wyżej lista krajów „o niskim dochodzie”, lub kategorie **high/medium/low income** z podanymi wiodkami zarobków; u nas było to kolejno: > 20 000 EUR/rok; 12 000-20 000 EUR/rok; < 12 000 EUR/rok; oczywiście wysokości te są deklaratywne)

poprzez pozyskanie **zewnętrznego finansowania na pokrycie części kosztów udziału w konferencji** najbardziej potrzebujących uczestniczek i uczestników; wiele fundacji oferuje tego rodzaju wsparcie (w naszym przypadku była to Fundacja Wenner-Gren, od której uzyskaliśmy grant w wysokości 20 000 USD), można też próbować pozyskać na ten cel środki od prywatnych sponsorów [zob. → „Podmioty gospodarcze” w rozdziale trzecim poświęconym pozyskaniu partnerów]:

- środki takie powinny być rozdysponowane w drodze **konkursu** z jasno określonymi kryteriami (najczęściej są to wypadkowe wszystkich powyższych punktów, stąd największe szanse na dofinansowanie ma np. niezatrudniona młoda badaczka ze Sri Lanki, choć niektórzy organizatorzy dodają kryterium aktywności, czyli preferencje dla organizatorów paneli czy prowadzących warsztaty)
- należy liczyć się z dużą liczbą zgłoszeń, dlatego warto stworzyć **formularz konkursowy w wersji online** oraz powołać **komisję rozpatrującą wnioski** i tworzącą **listę rankingową** (transparentność jest tu bardzo ważna, gdyż osoby, które nie uzyskają dofinansowania, będą chciały wiedzieć dlaczego)
- trzeba wyraźnie określić, **co podlega ewentualnemu finansowaniu** i czy będzie się to odbywać na za-

2. Rekomendacje dobrych praktyk

sadzie refundacji (np. pokrycie opłaty konferencyjnej, dofinansowanie kosztów podróży i zakwaterowania do określonej wysokości)

- zwrot kosztów powinien odbywać się w sposób jak najprostszy: już przy okazji informowania o przyznanej dofinansowaniu ustalmy termin rozliczenia oraz prześlijmy **formularz rozliczeniowy**; zadbajmy o to, żeby był prosty i żeby znalazły się w nim najważniejsze do sprawnego rozliczenia dane, takie jak dane uczestniczki/uczestnika, suma kosztów i **międzynarodowy numer konta (IBAN)**; jeśli to możliwe, rozliczajmy przyznane dofinansowanie na podstawie skanów rachunków dokumentujących koszty (ewentualnie poprośmy dodatkowo o przesłanie oryginałów pocztą)
- ważne jest, aby **rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło jeszcze przed uiszczeniem opłaty konferencyjnej w pierwszym terminie**, tzw. *early bird*; jeśli nie jest to możliwe, osoby,

które nie uzyskają dofinansowania, powinny mieć prawo do uzyskania pełnego zwrotu opłaty konferencyjnej, jeśli podejmą decyzję o rezygnacji z udziału w konferencji

- naszym zdaniem, **lepiej jest wesprzeć większą liczbę osób mniejszymi kwotami**, choć należy liczyć się z tym, że część z tych osób nie zdoła uzyskać pozostałych środków i nie dotrze na konferencję – poprośmy zatem o potwierdzenie przyjęcia dofinansowania do ustalonej daty, wówczas w miejsce osoby, która takiego potwierdzenia nie prześle, wchodzi kolejna z listy rezerwowej; ponadto, w warunkach dofinansowania koniecznie należy zawrzeć zapis, że w przypadku niepojawienia się na konferencji, osoba musi zwrócić uzyskane od nas środki (jeśli przykażemy je przed datą konferencji)
- **takie wsparcie nie musi być bezpośrednio finansowe**: może być to np. pula tańszych miejsc noclegowych w domach studenckich

Pamiętajmy też o wyznaczeniu pokoju do pracy cichej (np. w wydziałowej bibliotece albo w jednej z sal). Będzie on służył wszystkim uczestniczkom i uczestnikom naszej konferencji, ale zwłaszcza osobom, które dysponują ograniczonymi środkami, gdyż one częściej korzystają z zakwaterowania w wieloosobowych pokojach. Stwórzmy im w miejscu obrad przyjazne, ciche miejsce, gdzie będą mogły popracować nad swoim referatem.

Osoby o ograniczonej mobilności

Wśród naszych gości mogą być osoby stale poruszające się na wózku, osoby starsze lub takie, które uległy kontuzji w okresie poprzedzającym konferencję.

Wybierajmy zatem obiekty na miejsca obrad, które są przystosowane dla osób o ograniczonej mobilności (mają windy, podjazdy itd.). Upewnijmy się, że w trakcie naszego wydarzenia rozwiązania te będą dostępne (np. czy winda nie będzie wówczas konserwowana albo czy pracownik, który potrafi obsługiwać podnośnik dla wózków, będzie obecny).

Jeżeli polecamy naszym uczestniczkom i uczestnikom transport publiczny, dowiedzmy się, jak aktualnie wygląda rozmieszczenie niskopodłogowych tramwajów i autobusów na liniach wiodących do miejsc obrad. Ustalmy też, jakie zreszczenia taksówkarskie lub przewoźnicy prywatni, i na jakich zasadach, dysponują odpowiednimi autami.

Podczas każdej konferencji warto mieć w zespole osobę kompleksowo przeszkoloną w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Osoba taka powinna być osiągalna telefonicznie w każdym momencie trwania konferencji.

Rodzice małych dzieci

Na dużych kongresach pojawiają się już specjalne strefy opieki nad dziećmi, w których można zostawić pociechy na czas obrad (najczęściej umieszczenie w nich dziecka jest dodatkowo płatne, gdyż od organizatorów wymaga się zatrudnienia profesjonalnych opiekunek).

Zawsze jednak warto pomyśleć chociażby o przeznaczeniu jednego **pomieszczenia dla matek karmiących piersią**, aby miały możliwość w spokoju i prywatności zająć się dziećmi. Idealnie byłoby, gdyby każdy budynek użyteczności publicznej posiadał taki specjalnie przygotowany pokój, ale wystarczy przeznaczyć na ten cel jeden z gabinetów (idealnie, gdyby była w nim kanapa albo fotel). Wiele łazienek posiada już pomieszczenia z miejscami do przewijania dzieci, ale warto do takiego pokoju wstawić przewijak (można go na ten czas pożyczyć).

Woda z kranu i plastikowe butelki: hydrozagadka

W Poznaniu kranówka jest bezpieczna dla zdrowia. Jakość wody z wodociągów regulowana jest restrykcyjnymi normami unijnymi, a kontrole jej czystości pod względem chemicznym i mikrobiologicznym odbywają się regularnie.

Woda z kranu to przede wszystkim mniej śmieci, a do tego oszczędność pieniędzy (1000 litrów kranówki to wydatek rzędu zaledwie 5 zł). Zakładając, że każdy uczestnik konferencji w ciągu dnia wypija trzy małe butelki wody, w przypadku kongresu IUAES 2019 dałoby to ponad 2300 butelek dziennie (co w kontekście 4-dniowej konferencji wiązałoby się dodatkowo z wydatkiem rzędu 9200 zł). Taka ilość niepotrzebnych śmieci i ich olbrzymi ślad ekologiczny były dla nas nie do zaakceptowania. Zrezygnowaliśmy więc z wody butelkowanej i postawiliśmy na kranówkę.

Co zrobić, by kranówka smakowała wszystkim?

Zapewnienie atrakcyjnego dostępu do kranówki jest bardzo ważne. W ten sposób zachęcamy do tego proekologicznego rozwiązania. Niestety, punkty dostępu do sieci wodociągowej w budynkach uniwersyteckich znajdują się tylko w toaletach i na dziedzińcach. Zdecydowaliśmy się na trzy rozwiązania:

Wodę z dyspenserów na stołach cateringowych.

Warto urozmaicić ją miętą, cytryną, zielonym ogórkiem, a w okresie letnim owocami. Wodę też pijemy oczyma

Saturator z kranówką niegazowaną i lekko gazowaną.

Dzięki współpracy z Aquanet SA uczestniczki i uczestnicy konferencji mogli skosztować lekko gazowanej wody z saturatora. Punkt z kranówką obsługiwany był przez dwie oddelegowane przez spółkę pracownice i cieszył się niestabną popularnością. Saturatory najłatwiej podłączyć do punktów dostępu do wody znajdujących się na dziedzińcach uczelnianych budynków.

Wodę w szklanych dzbankach w salach, w których odbywały się sesje.

Zapewnienie wody dla prelegentów jest bardzo ważne, a dzięki dzbankom unikamy butelkowanej wody na stołach prezydialnych.

Zróżnicowany dostęp do wody i jej estetyczne podanie gwarantują, że uczestniczki i uczestnicy dużo chętniej będą pić kranówkę. Nie zniechęcajmy jednak do czerpania wody z kranów w to-

2. Rekomendacje dobrych praktyk

aletach. Warto pamiętać, że są kraje (np. USA), gdzie w przestrzeni publicznej (w instytucjach, na ulicy) dostępne są małe fontanny z wodą pitną, z której każdy może skorzystać w bezpieczny dla zdrowia sposób – pijąc bezpośrednio z fontanny lub uzupełniwszy własną butelkę lub kubek wodą. W Polsce nie funkcjonują takie rozwiązania, stąd niektórzy uczestnicy i uczestniczki mogą obawiać się, że woda z kranu nie jest

zdatna do picia. To samo dotyczy gości z krajów, w których wody z kranu nie pije się z przyczyn sanitarnych. Informujmy zatem o tym, że poznańska kranówka jest bezpieczna dla zdrowia przy różnych okazjach: w e-mailach do uczestników i uczestniczek konferencji, na stronie internetowej konferencji, podczas ceremonii otwarcia i inauguracji poszczególnych sesji.

WAŻNE

Wybierając bidon, butelkę wielorazową czy kubek termiczny, upewnijmy się u dostawcy, że posiadają one wszystkie certyfikaty oraz atesty i można do nich wlewać również soki. Mamy wówczas gwarancję, że produkt ten jest nie tylko przyjazny środowisku, ale też bezpieczny dla zdrowia. Warto ponadto wybrać taki, który wyprodukowano w krajach Unii Europejskiej i wykonany został z materiału podlegającym recyklingowi (szkło, stal nierdzewna, polipropylen 5 - PP, polietylen 2 - HDPE). Wyprodukowany w UE produkt będzie mieć niższy ślad węglowy. Oczywiście, butelka wielorazowego użytku zawsze stanowi lepsze rozwiązanie niż jednorazowa, ale warto stawiać na rozwiązania najbardziej przyjazne środowisku.

W czym pić wodę?

Równie istotne, co woda, jest zapewnienie odpowiednich naczyń do jej picia. Podczas IUAES 2019 w pakiecie powitalnym każdy uczestnik otrzymał bidon z logotypem kongresu. Takie rozwiązanie wspiera politykę kranówkową i zachęca do ograniczenia zakupów innych napojów w plastikowych butelkach. Bidon stanowi funkcjonalny i „zielony” gadżet konferencyjny [więcej o gadżetach zob. → „Materiały konferencyjne”].

Należy pamiętać również o odpowiednich kubeczkach (do dyspenserów i dzbanków z wodą, choć w obu przypadkach możliwe jest też używanie bidonów). W kontekście nie tak licznych konferencji najbardziej przyjaznym środowisku rozwiązaniem – realizującym ideę *zero waste* – będą szklanki i porcelanowe kubki. **Jeśli jednak zdecydujemy się na kubki jednorazowe, to rekomendujemy te wykonane z materiałów biodegradowalnych** (papier niepowlekanym, bioplastik). Stawiamy na kubeczki wytrzymałe i dobrej jakości. Dlaczego warto? Wyznając ideę *less waste*, zachęcajmy uczestniczki i uczestników konferencji do wielorazowego używania kubeczków (*re-use*). W ten sposób ograniczamy produkowane przez nas konferencyjne odpady.

Promujmy przyjazne środowisku rozwiązania

Poinformujmy uczestniczki i uczestników o rezygnacji z wody butelkowanej. Promujmy kranówkę i ideę *re-use* poprzez wewnętrzne kanały komunikacyjne, media społecznościowe i podczas trwania konferencji (np. na tablicach informacyjnych). Dzięki temu osoby biorące udział w konferencji będą pamiętać o używaniu bidonów, butelek wielorazowych czy kubków termicznych i lepiej zrozumieją, dlaczego piją wodę z kranu czy ponownie używają kubeczki. Kluczem jest jasny przekaz.

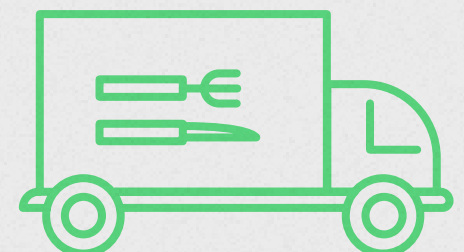

Catering

**Zdrowe i etyczne je-
dzenie, które będzie
smakować wszystkim**

Jeszcze kilka lat temu wegetarianie uczestniczący w konferencjach w Polsce byli przygotowani na to, żeby pojawiać się na obradach z własnymi kanapkami, a na lunch jadali ziemniaki z surówką. Dziś odbywają się już duże międzynarodowe konferencje, na których serwowana jest wyłącznie kuchnia bezmięсна - tak było na przykład na zeszłorocznym Times Higher Education World Academic Summit, najważniejszej konferencji dotyczącej światowych rankingów uniwersyteckich, która odbyła się w Zurichu.

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Diety wykluczające i ograniczające produkty mięsne lub te pochodzenia zwierzęcego nie są już traktowane jako fanaberia, lecz świadomy wybór motywowany etycznie – przemysłowa hodowla zwierząt pociąga za sobą degradację środowiska (przede wszystkim wskutek emisji gazów cieplarnianych oraz zużywania dużych ilości wody) i niepotrzebne cierpienie. Dlatego przy masowym żywieniu, jakie oferujemy jako organizatorzy konferencji, musimy to wziąć pod uwagę. W trakcie naszego kongresu atrakcyjne, nietuzinkowe dania wegetariańskie i wegańskie robiły furorę wśród osób na co dzień wszystkojedzących.

Od czego zacząć?

Od wyboru ekologicznie świadomej firmy cateringowej (co również bardzo pomoże nam w realizacji kolejnych punktów, czyli oferowania produktów *fair trade*, biodegradowalnych opakowań i niemarnowania jedzenia):

▶ Z doświadczenia wiemy, że firmy cateringowe, które na co dzień serwują duży wybór potraw kuchni roślinnej, świetnie sobie radzą także z zaspokajaniem oczekiwań dotyczących innych wymagań dietetycznych. W przeciwieństwie do większości spotykanych w Polsce zakładów żywienia zbiorowego, nie ograniczają swojej oferty dla wegetarian do kanapki z żółtym serem i pierogów ruskich bez skwarków, czy, w wersji wegańskiej, do pomidorowej i papryki nadziewanej ryżem. Potrafią też doskonale wyeliminować

lub oznaczyć alergeny i przygotować urozmaiconą dietę bezglutenową.

▶ Jak to sprawdzić? Zadając kilka dociekliwych pytań kontrolnych (np. o mleka roślinne, o rodzaje opakowań jednorazowych, o pochodzenie produktów), rozpytując nieformalnie o opinie (oficjalne rekomendacje zawsze wyglądają świetnie) i wysyłając na degustację osoby z komitetu organizacyjnego lub jego otoczenia o różnych preferencjach żywieniowych.

W przypadku mniejszych konferencji, warto skorzystać z cateringu oferowanego w ramach **ekonomii społecznej**, której celem jest tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem. W Poznaniu usługi cateringowe w ramach ekonomii społecznej oferuje Spółdzielnia Socjalna „Wspólny Stół” prowadzona przez Fundację Pomocy Wzajemnej Barka, która wspiera osoby wychodzące z bezdomności oraz Spółdzielnia Socjalna „Cuda-Garnki”, której zespół tworzą osoby ze specjalnymi potrzebami emocjonalnymi.

Warto też pamiętać o **wspieraniu małych firm** – przy większych przedsięwzięciach nie zawsze musimy opierać się na jednym dostawcy cateringu. Możemy w jednej firmie zamówić lunch, w innej catering na przerwę na kawę, a w jeszcze innej uroczystą kolację. Pod warunkiem oczywiście, że stosują one odpowiednie standardy.

O czym warto pamiętać, jeśli w opłacie konferencyjnej oferujemy lunch?

▶ Jeżeli na konferencji serwujemy lunch, to ich koszt wraz z przerwami na kawę oraz ich obsługą pochłonie nawet połowę naszego budżetu, dlatego warto poświęcić czas na właściwy wybór dostawcy tej usługi (nam wystarczyły trzy degustacje i kilka nieprzespanych nocy).

▶ Z perspektywy firmy cateringowej, atrakcyjność pracy dla nas zależy od liczby osób do obsłużenia oraz obecności konkurencji. Jeżeli jest dostępna zewnętrzna oferta gastronomiczna (np. w przypadku wydziałów mieszczących się w centrum miasta), możemy ograniczyć catering do przerw na kawę i przekąski.

▶ Pamiętajmy o formularzu, w którym zapytamy uczestniczki i uczestników o preferowaną dietę (najwygodniej, gdy będzie on częścią formularza zgłoszeniowego). Ludzie mają bardzo różne preferencje żywieniowe z wielu względów (światopoglądowych, smakowych, zdrowotnych itd.) i mają do tego prawo. Jako organizatorzy konferencji nie jesteśmy jednak w stanie zaoferować kilkunastu różnych kombinacji, dlatego warto zdecydować się na kilka opcji i je zaproponować do wyboru w formularzu. W przypadku IUAES 2019 były to 4 diety:

- **wegańska, którą połączyliśmy z bezlaktozową** (zdając sobie sprawę, że nie są tym samym, ale wychodząc z założenia, że dla osoby bezlaktozowej ważniejsze jest niejedzenie laktozy niż zjedzenie mięsa, a dla nas jest to wybór etyczny)
- **wegetariańska** (w tym miejscu pragniemy zaznaczyć, że dieta wegetariańska to nie dieta „jarska” w wydaniu postsocjalistycznym, czyli „rybka” nie wchodzi w grę)
- **bezglutenowa** (dieta wykluczająca spożywanie produktów zawierających gluten, w tym pszenicy, jęczmienia, żyta i zwykłego owsa)
- **niewegetariańska** (co nie znaczy, że za każdym razem musiała zawierać mięso)

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Ze względu na czas kongresu – lato, jego liczebność – blisko 800 osób, oraz brak zaplecza cateringowego w miejscu obrad, zdecydowaliśmy się na lunchy serwowane na zimno, co doskonale się sprawdziło:

Przykładowe zestawy lunchowe wegetariańskie¹

Przykładowe zestawy lunchowe wegańskie

Zestaw 1

wrap ze świeżym szpinakiem, pieczarkami i serem bałkańskim

warzywa okopowe pieczone z miodem i sezamem

Zestaw 2

sałatka z makaronu orzo, kalafior w sosie tikka masala, papryka, brokuły i marchewka

tortilla ziemniaczana z suszonymi pomidorami i kaparami

baton z suszonych pomidorów, kaszy jaglanej z pestkami dyni i słonecznika

Zestaw 3

pasztet z soczewicy, marchewki, chili, kaszy jaglanej

sałatka caponata – grillowany bakłażan w sosie pomidorowym z kaparami

chleb orkiszowy

Zestaw 1

wegański wrap z hummusem marchewkowym i grillowanymi warzywami

sałatka z kaszą pęczak, oliwkami, kukurydzą, zielonym groszkiem, papryką, marchewką i świeżą żurawiną

Zestaw 2

makaron bezjajeczny z wegańskim pesto bazyliowym i pomidorkami koktajlowymi

pasta z dyni i masła orzechowego, rukola, grillowany bakłażan, papryka i cukinia

pita

Zestaw 3

kuskus z pieczoną dynią, jarmużem, kaparami, pomidorami i ogórkiem

pasta z suszonych pomidorów i słonecznika

¹ Menu udostępnione przez BO.Poznań.

2. Rekomendacje dobrych praktyk

W formularzu zadaliśmy ponadto jedno pytanie otwarte, w którym uczestnicy mogli podać **inne obostrzenia żywieniowe poważnie zagrażające ich zdrowiu lub życiu**; wskazało je około 20 osób :

- w przypadku najbardziej popularnych alergenów (jak orzeszki ziemne), po prostu wyeliminowaliśmy je ze wszystkich potraw (zestawów lunchowych, przekąsek do kawy, bankietu powitalnego, kolacji kongresowej)
- w kilku przypadkach – osób z poważną niestrawnością czy nietypowymi alergiami na powszechne produkty – zdecydowaliśmy się na przygotowanie odrębnych posiłków (zestawy te były oznaczone imiennie)

Oznaczenia, czyli właściwa komunikacja, to bardzo istotna kwestia. Pamiętajmy, aby w umowie z firmą cateringową zawrzeć ten element w odniesieniu do miejsc wydawania posiłków, określonych diet oraz składowania resztek jedzenia i zużytych opakowań:

- wszystkie posiłki muszą być bardzo czytelnie oznaczone w sposób spójny z zaproponowanym w formularzu wyborem – my zdecydowaliśmy się na system kodów kolorystycznych:

 Vegetarian

 Vegan & lactose-free

 Gluten-free

 Non-veg

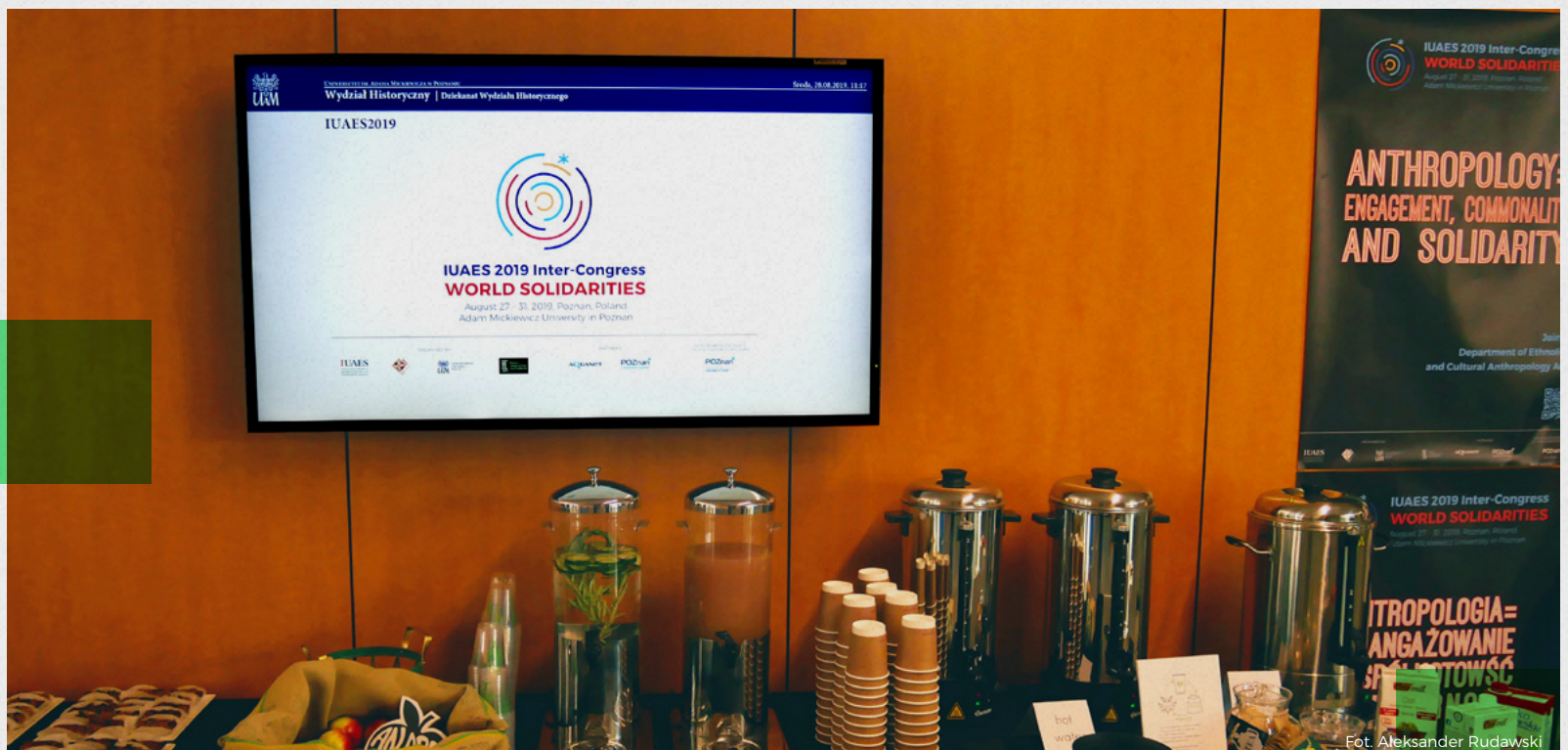
- odpowiedni kolor był umieszczony na zestawie lunchowym, który wydawano na podstawie karteczki w tym samym kolorze z nadrukowaną datą – karteczki te uczestnicy otrzymywali przy rejestracji w koszulce identyfikatora zgodnie z zadeklarowaną w formularzu dietą; dodatkowo posiłki w ramach poszczególnych diet były wydawane z osobnych stanowisk, aby uniknąć pomyłek i wybrzydzenia; skąd ten cały zachód?
- z doświadczeń konferencyjnych wynika, iż część osób zwyczajnie nie pamięta, jaką dietę zaznaczyła przy rejestracji kilka miesięcy wcześniej, a część lubi zmieniać zdanie w ostatniej chwili – z reguły to osoby wszystkojedzące decydują się na eksperymenty już na miejscu (bo np. zestaw wegetariański danego dnia „wygląda lepiej”); dlatego warto przypomnieć uczestniczkom i uczestnikom, żeby trzymali się dokonanych wyborów, aby nie pozbawiać tych, którzy mają dietetyczne obostrzenia, możliwości zjedzenia wybranego posiłku; postawienie potykacza lub wywieszenie tablicy w każdej ze stref z wypisanym zestawem na dany dzień pozwoli z kolei uniknąć dziesiątek pytań o zawartość lunchów
- w przypadku kolacji serwowanej wystarczy, żeby uczestniczki i uczestnicy konferencji umieścili przy swoim talerzu karteczkę w odpowiednim kolorze – kelnerzy będą wówczas wiedzieli, jakie danie komu podać

Przerwy na kawę i przekąski

Przerwa na kawę to nie tylko kawa (i herbata) – tu również musimy pamiętać o osobach preferujących inne diety i odpowiednich oznaczeniach:

- Wszystkie ciasta, batony i desery serwowane podczas przerw muszą mieć tabliczki informujące nie tylko o tym, że ciasto jest marchewkowe, ale też o tym, czy jest wegańskie i/lub bezglutenowe. Również obsługa naszego cateringu musi umieć odpowiedzieć na takie pytania i być świadoma różnic między dietami.
- Owoce rozwiązują wszystkie dietetyczne dylematy: są wegańskie, bezlaktozowe i bezglutenowe.
- Pamiętajmy, aby zapewnić wegańskie odpowiedniki mleka do kawy/herbaty i wyraźnie jest oznaczyć. Według obecnego stanu wiedzy, najbardziej przyjaznym środowisku rozwiązaniem wydaje się być mleko owsiane (którego ślad wodny jest mniejszy niż w przypadku mleka migdałowego, wymaga mniejszej powierzchni gruntu niż mleko ryżowe, nie pociąga za sobą wycinki lasów deszczowych jak mleko sojowe i jest produktem lokalnym, ogranicza więc ślad węglowy).
- Warto też pamiętać o kawie i herbacie ze sprawiedliwego handlu, ziołowych alternatywach oraz sokach owocowych od lokalnych producentach, o czym piszemy w kolejnej części „Odpowiedzialne konsumowanie”.

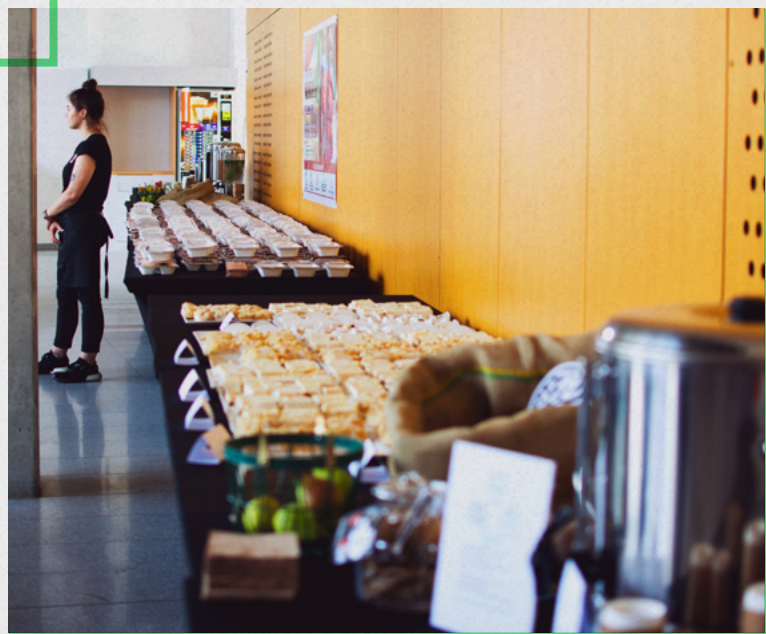

Odpowiedzialne konsumowanie: produkty sprawiedliwego handlu i od lokalnych dostawców

Upewnijmy się, że oferowane przez nas produkty powstały w sposób etyczny: z poszanowaniem praw pracownika i środowiska. Wymagajmy tego również od zatrudnianych przez nas podwykonawców i dostawców:

Zrezygnujmy z produktów najtańszych, gdyż ich niska cena najczęściej wynika z eksploatacji globalnych nierówności ekonomicznych, naruszania praw pracowniczych oraz degradacji środowiska naturalnego.

Liczne organizacje międzynarodowe czynią starania, aby ułatwić nam rozeznanie, jakie produkty powstały zgodnie z zasadami sprawiedliwości społecznej i ekonomicznej, przez nadawanie **certyfikatów tzw. sprawiedliwego handlu** - szukajmy zatem produktów oznaczonych jako „Fairtrade” (dotyczy to zwłaszcza kawy i herbaty, gdyż one muszą pochodzić z eksportu); pamiętajmy, że przy zamówieniach publicznych możemy zastrzec, iż produkty muszą mieć certyfikat „Fairtrade”.

2. Rekomendacje dobrych praktyk

W miarę możliwości decydujemy się na produkty i usługi od bliskich nam geograficznie dostawców – w ten sposób wspieramy lokalną gospodarkę i ograniczamy ślad węglowy naszej konferencji. Zwłaszcza w kontekście cateringu, warto wziąć pod uwagę **lokalność i sezonowość produktów spożywczych**:

Na kongresie IUAES 2019, który odbył się pod koniec sierpnia, dominowały **jabłka** – był na nie sezon, były więc tanie, zdrowe, a dla gości kongresu z wielu krajów pozaeuropejskich w dodatku egzotyczne. Mogły być serwowane bez opakowań – z koszy lub mis – więc nie generowały śmieci. Pomyślmy, na jakie owoce w czasie, gdy organizujemy konferencję, jest sezon.

Zamiast serwować słodzone soki z litrowych kartonów, wybierzmy **niepasteryzowane soki od lokalnych producentów** w dużych opakowaniach, które następnie możemy dystrybuować z dyspenserów (w naszym przypadku był to oczywiście sok jabłkowy).

Warto urozmaicić klasyczną ofertę czarnych herbat **naparami owocowymi i ziołowymi** (np. z poznańskiej wytwórni), które na naszym kongresie cieszyły się dużym powodzeniem.

Problem śmieci: biodegradowalne opakowania i ich składowanie

Nie da się uniknąć wyprodukowania śmieci podczas konferencji. Warto jednak minimalizować ich ilość i wpływ na środowisko poprzez przemyślane decyzje. **Przy mniejszych konferencjach najlepiej jest skorzystać z wielorazowych naczyń (zastawy porcelanowej i szklanej) i sztuców.**

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Opanowanie problemu śmieci wymaga czterech kroków:

1. Redukcja ilości śmieci

Ograniczmy ilość śmieci poprzez rezygnację z plastikowych opakowań, toreb i pudełek. Wymagajmy od dostawców i firmy cateringowej, aby również zminimalizowali dodatkowe opakowania wszędzie tam, gdzie to możliwe. Wybierajmy rozwiązania, które umożliwiają wielokrotne wykorzystanie produktów. Nie drukujmy, jeśli nie musimy. Pamiętajmy, że nawet opakowania biodegradowalne to jednak odpad, który trzeba przetworzyć, używając do tego energii. Im mniej odpadów, tym większa oszczędność energii przy produkcji, recyklingu czy degradacji.

2. Segregacja

Banał, ale warto go powtarzać – segregujmy śmieci. Decydując się na sztućce, pojemniki czy opakowania, wybierajmy biodegradowalne, a jeśli się nie da, to takie, które podlegają recyklingowi.

3. Właściwe oznaczenia pojemników

Jeśli chcemy, aby uczestniczki i uczestnicy konferencji segregowali śmieci, dajmy im ku temu sposobność. Zapewnijmy pojemniki do segregacji w każdej sali. W przypadku cateringu wyznaczmy i wyraźnie oznaczmy przestrzeń, gdzie należy składować poszczególne rodzaje śmieci (jeśli zapiszemy to w umowie, robi to firma cateringowa). Przypominajmy na tablicach informacyjnych, co i gdzie wyrzucać. Jeśli jest to możliwe, zapewnijmy przy 'strefie śmieciowej' obsługę, która wesprze segregację i w razie potrzeby udzieli niezbędnych informacji. W ten sposób będziemy wspierać tworzenie dobrych nawyków.

4. Komunikacja

W komunikacji wewnętrznej (newsletter, mailing, media społecznościowe) przypominajmy o rodzaju opakowań, jakie będą używane podczas konferencji, przyjętej polityce segregacji i idei *less waste*.

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Spora część konferencyjnych odpadów wiąże się z cateringiem. Już na etapie wyboru firmy cateringowej należy ustalić, kto jest odpowiedzialny za ich właściwą segregację oraz wywóz i zawrzeć to w umowie [więcej o wyborze firmy cateringowej zob. → „Zdrowe i etyczne jedzenie”]. Jeśli sami będziemy za nie odpowiedzialni, ustalmy z kierownikiem budynku uniwersyteckiego, w jakim zakresie możemy korzystać z pojemników na bioodpady (może się okazać, że jest ich za mało i będzie konieczne domówienie dodatkowych z budżetu konferencji). Upewnijmy się, że wywóz śmieci zostanie zapewniony na bieżąco w trakcie konferencji. Pamiętajmy, aby uwzględnić ten potencjalnie dodatkowy koszt w budżecie.

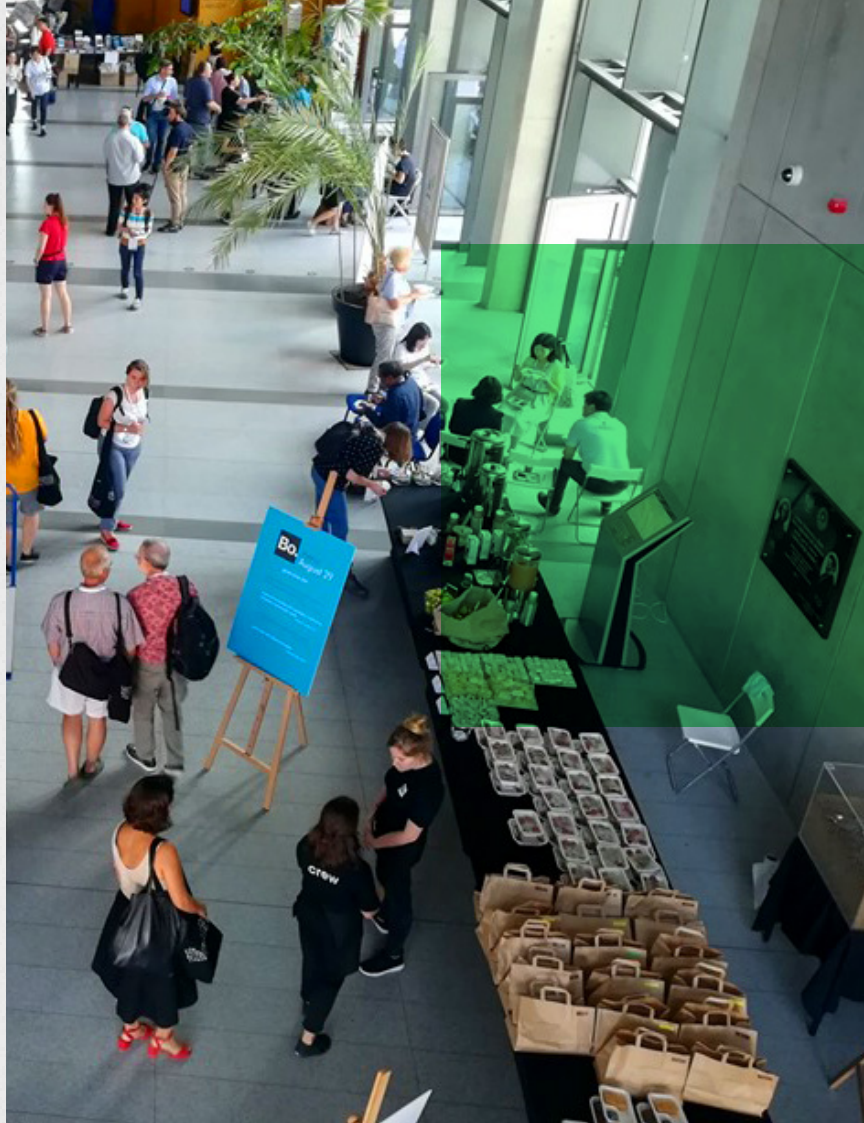
Uwaga!

Decydując się na biodegradowalne naczynia, należy ustalić szczegóły ich wywozu do kompostowni. W naszym przypadku, pomimo wcześniejszych uzgodnień, w dniu wywozu okazało się, że żadna z pobliskich kompostowni nie chce przyjąć naszych biośmieci, szczególnie bioplastiku. Kryzys został zażegnany dopiero po interwencji Urzędu Miasta Poznania.

Skąd ten problem?

Nie każdy bioplastik ulega biodegradacji. Dlatego tak ważne jest ustalenie z producentem opakowań, czy na pewno oferowany bioplastik został w pełni wytworzony z surowców pochodzenia roślinnego i nie jest tworzywem sztucznym z domieszką mikroorganizmów (Bio-PET).

Polityka niemarnowania: co zrobić z nadmiarem jedzenia

Zapewnienie odpowiedniej ilości jedzenia i picia z jednej strony oraz ich niemarnowanie z drugiej, to jedno z głównych wyzwań organizacji konferencji.

Pod tym względem kongres IUAES 2019 nastęczył dużych trudności. Jego czterodniowa część naukowa (od rana do późnych godzin popołudniowych) odbywała się na kampusie Morasko, wciąż pozbawionym funkcji „pozanaukowych”, gdzie w okresie letnich wakacji nieczynne były wszystkie kantyny i barki.

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Z uwagi na oddalenie kampusu od miasta, nie można było skierować naszej antropologicznej społeczności do restauracji, stołówek i sklepów spożywczych (co jest częstą praktyką organizatorów unikających żywienia uczestników). Bardzo nam zależało, aby osoby biorące udział w obradach nie były głodne i miały całodzienny dostęp do kawy i innych napojów.

O czym należy pamiętać, szukając równowagi między zapewnieniem uczestniczkom i uczestnikom cateringu a niemarnowaniem jedzenia?

Korzystajmy z własnych doświadczeń, jeśli organizujemy konferencję cykliczną (warto prowadzić takie statystyki) lub dowiedzmy się od organizatorów poprzedniej konferencji, **jaki procent zarejestrowanych uczestników zwykle nie pojawia się na miejscu**. Z reguły jest to ok. 10-15% i o tyle mniejsze zamówienie cateringu można złożyć.

Nawet wówczas musimy założyć, że nie wszystkie porcje posiłków, przekąsek i napojów zostaną skonsumowane, konieczne jest więc zastanowienie się, w jaki sposób je zagospodarować.

Podczas IUAES 2019, dzięki inicjatywie wolontariuszek i wolontariuszy – studentek i studentów etnologii/antropologii – nawiązaliśmy kontakt z pozarządową organizacją wspierającą osoby wychodzące z bezdomności oraz z poznańskimi freeganami (aktywistami zwalczającymi marnowanie żywności). Organizacje te i osoby

we własnym zakresie odbierały od nas nieskonsumowane jedzenie. Dzięki temu udało się nam zapewnić wyżywienie wszystkim uczestniczkom i uczestnikom kongresu oraz uniknąć zmarnowania jedzenia.

Niemarnowanie oznacza również oszczędzanie zasobów i ograniczenie śmieci związanych z gadżetami oraz oznakowaniem przestrzeni konferencyjnej. Przemyślmy swoją strategię promocyjną i przeanalizujmy, czego naprawdę potrzebujemy [zob. → „[Materiały konferencyjne](#)”].

Postawmy na wodę z kranu. Plastikowe butelki po wodzie to góra niepotrzebnych śmieci [zob. → „[Woda z kranu i plastikowe butelki](#)”].

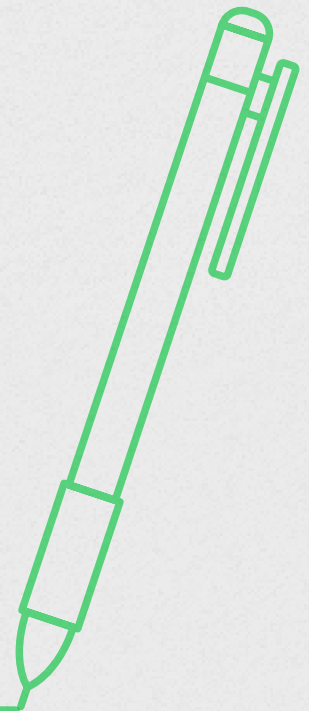

Materiały konferencyjne: czy konieczne, a jeśli tak, to jakie

Podstawowa zasada w kwestii zawartości pakietów powitalnych brzmi: im mniej, tym lepiej. Coraz częściej na konferencjach w ogóle nie daje się tzw. gadżetów i jest to bardzo dobrze widziane - warto promować takie podejście również u nas.

Jeśli już decydujemy się na materiały konferencyjne, należy pamiętać, aby były one dostosowane do wielkości i długości trwania konferencji oraz pory roku, w której się odbywa. Kolejna ważna zasada brzmi: należy wyraźnie poinformować uczestniczki i uczestników konferencji, jakich gadżetów mogą się od nas spodziewać (nie będzie wówczas zaskoczenia, że nie oferujemy np. długopisu i notatnika).

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Decydując się na materiały konferencyjne, musimy zadbać o to, aby były one:

TRWAŁE I FUNKCJONALNE

- tak, aby służyły uczestniczkom i uczestnikom konferencji długo po jej zakończeniu (tym samym promując nasze wydarzenie); pamiętajmy, że w przypadku konferencji międzynarodowych, większość gości wraca do domu samolotami, ma więc ograniczenia dotyczące pojemności bagażu: zbyt duży, ciężki lub trudno transportowalny gadżet wylądaje więc zapewne w koszu

PRZYJAZNE ŚRODOWISKU

- wytworzone z materiałów, które podlegają recyklingowi (o czym więcej poniżej) i najlepiej lokalnie (żeby ograniczyć ślad węglowy)

WYPRODUKOWANE Z POSZANOWANIEM PRAW PRACOWNICZYCH

- taniość wielu produktów wynika z niskich kosztów ich wytworzenia, które często są wynikiem nie tylko tańszej siły roboczej w krajach tzw. Globalnego Południa, ale też niegodnych warunków pracy

**KILKA
KONKRETÓW:**

Identyfikatory:

Materiałem konferencyjnym, z którego zwykle najtrudniej zrezygnować, jest identyfikator umieszczony w koszulce i zawieszony na smyczce:

▷ stosujemy zasadę *re-use* – poprośmy uczestniczki i uczestników konferencji, aby po jej zakończeniu zdeponowali koszulki i smyczki w oznaczonych punktach: im nie będą już potrzebne (na pamiątkę zachowają sam identyfikator), a my będziemy mogli je użyć ponownie na innej konferencji (unikajmy zatem laminowania identyfikatorów!); w tym kontekście ważne jest, aby smyczki były uniwersalne, tzn. nie miały na sobie odniesień do danej konferencji (dobrym rozwiązaniem są smyczki uniwersyteckie); oczywiście, przed kolejnym użyciem koszulki i smyczki należy zdezynfekować

▷ ta sama zasada dotyczy **oznakowania miejsca obrad** (sali, toalet, wind) – jeśli jest taka potrzeba, zadbajmy, aby znaki takie mogły być ponownie wykorzystane przy kolejnym wydarzeniu (np. przez nieumieszczenie na nich logotypów konferencji) lub korzystajmy z dostępnej infrastruktury – mobilnych tablic korkowych lub magnesowych, do których można przypiąć oznakowania wydrukowane na papierze makulaturowym (tzn. pochodzącym z recyklingu); pamiętajmy, że popularna dziś folia

adhezyjna (samoprzylepna) nie podlega recyklingowi (w jednym przypadku sami popełniliśmy ten błąd)

▷ identyfikatory również drukujemy na papierze pochodzącym z recyklingu (matowy, lekko chropowaty, w naturalnej kolorystyce ładnie wpisze się w naszą przyjazną środowisku identyfikację wizualną)

▷ są jeszcze bardziej innowacyjne rozwiązania *zero waste*, które można już spotkać na niektórych konferencjach: identyfikatory z pulpy papierowej, w której zatopione są nasiona kwiatów, warzyw lub traw – po konferencji identyfikator wsadza się do ziemi, podlewa i czeka, aż wyrośnie roślina (decydując się na taką opcję, warto jednak skonsultować się z przyrodnikiem w kwestii składu gatunkowego mieszanki nasion i ich pochodzenia)

Program konferencyjny:

▶ warto w ogóle zrezygnować z drukowanej wersji programu i poprzestać na jego **wersji elektronicznej**, co jest często jedyną opcją przy dużych konferencjach i daje wiele możliwości (np. zamieszczenia abstraktów wystąpień, biogramów głównych mówców itd.):

- przy tym rozwiązaniu możemy zdecydować się na program zamieszczony na stronie internetowej konferencji, gdzie również mamy dwie możliwości: program ramowy z aktywnymi linkami do szczegółowych informacji i/lub przeglądarkę konferencyjną (na kongresie IUAES 2019 możliwe było przeglądanie i wyszukiwanie według nazwisk uczestniczek i uczestników, paneli tematycznych, indywidualnych prezentacji, paneli dyskusyjnych, czyli tzw. round tables, oraz warsztatów); są dostępne programy, które umożliwiają takie rozwiązania, a przy mniejszych konferencjach wystarczy zamieścić program online z hiperłączami lub w formie pliku pdf

- jeśli organizujemy naprawdę dużą konferencję i dysponujemy większym budżetem, możemy wykupić aplikację na telefony komórkowe i tablety, która pozwoli uczestniczkom i uczestnikom na sprawne poruszanie się po programie

konferencji, dając im ponadto możliwości personalizacji (np. zaznaczania interesujących ich wystąpień)

▶ jeśli jednak zdecydujemy się na **drukowane programy**, pamiętajmy o przyjaznych środowisku wyborach: wybierzmy papier makułaturowy, a nie biały lub kredowy, stosujmy druk dwustronny, przy edycji gospodarujmy przestrzenią dokumentu oszczędnie i zrezygnujmy z powlekanych okładek; pewnym rozwiązaniem jest też wydrukowanie ograniczonej liczby programów „dla chętnych”, nienawykłych do wersji elektronicznych lub niedysponujących odpowiednim sprzętem w miejscu konferencji (o czym należy uczestniczki i uczestników uprzedzić)

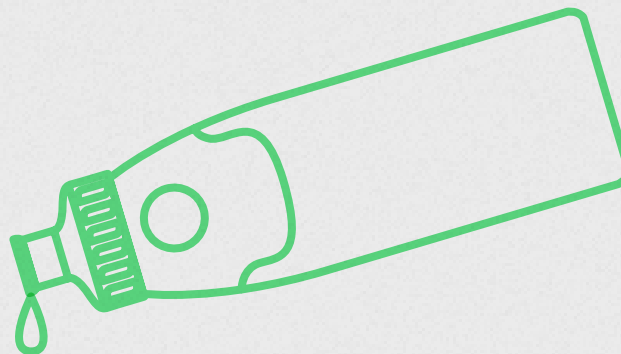
Bidon, butelka wielorazowa, kubek termiczny:

To rozwiązania, które wspierają naszą politykę picia wody kranowej [zob. → „[Woda z kranu i plastikowe butelki](#)”], dlatego – jeśli w ogóle zdecydujemy się na materiały konferencyjne – bardzo je polecamy; przy wyborze należy jednak pamiętać o kilku ważnych sprawach:

bidon, butelka wielorazowa czy kubek termiczny muszą być bezpieczne dla zdrowia; upewnijmy się u producenta, czy posiadają wszystkie certyfikaty oraz atesty (np. w przypadku produktu wykonanego z tworzyw sztucznych, nie zawiera on BPA i BPS, czyli bisfenolu A i S, polichlorku winylu PVC oraz ftalanów – niekorzystnych dla zdrowia związków chemicznych, które mogą przenikać z opakowań do produktów żywnościowych)

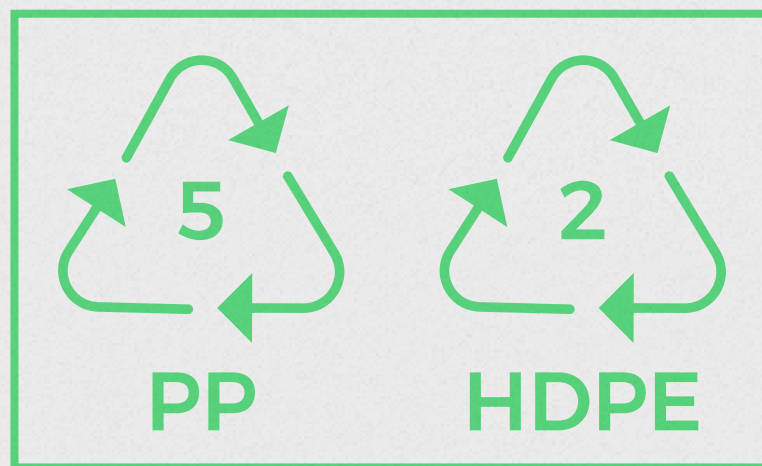
nie we wszystkich bidonach i butelkach wielorazowych można przechowywać soki i ciepłe napoje, ze względu na zachodzące reakcje chemiczne; upewnijmy się, że wybieramy właściwy

jeśli bidon/butelka wielorazowa ma służyć do picia wody kranowej, pamiętajmy o tym, żeby ich wysokość umożliwiała napełnienie ich w umywalce

pamiętajmy o zasadzie odpowiedzialności społecznej i wybierajmy produkty wytworzone w krajach, w których prawa pracownicze są przestrzegane (np. w państwach Unii Europejskiej); nam udało się znaleźć na rynku bidon wyprodukowany w Polsce (dzięki czemu ograniczyliśmy też jego ślad węglowy) za cenę niewiele wyższą niż te importowane z Chin – trzeba tylko być wytrwałym i dociekliwym

każda butelka wielorazowa jest lepsza niż jednorazowa, jednak pamiętajmy, aby była ona wykonana z materiału, który poddaje się recyklingowi: nie każde tworzywo sztuczne jest w równym stopniu przetwarzalne, zwracajmy więc uwagę na oznaczenia (najbardziej zalecane są te z oznaczeniem 5 – PP, czyli polipropylen oraz 2 – HDPE, czyli polietylen wysokiej gęstości)

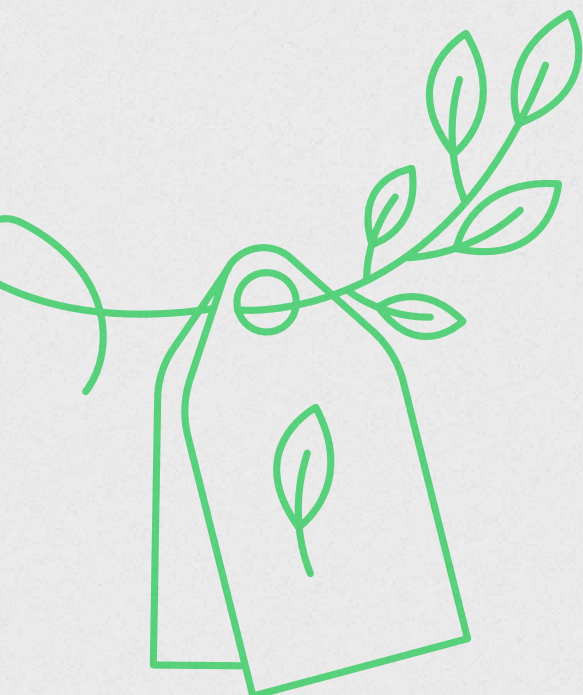

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Warto też rozważyć droższe, ale bardziej przyjazne środowisku rozwiązania, czyli butelki szklane (które dodatkowo nie wpływają na smak wody i nie przepuszczają do niej żadnych substancji chemicznych) bądź wykonane ze stali nierdzewnej (ich zaletą jest utrzymywanie temperatury przechowywanych w niej napojów – tak zimnych, jak i gorących)

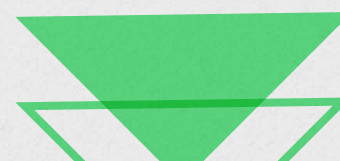
Pamiętajmy, aby wybrany przez nas bidon, butelka wielorazowa czy kubek termiczny były wygodne w użytkowaniu, bo ich funkcjonalność sprawi, że będą służyły dłużej (żeby nie był za ciężkie, za duże, z niewygodnym systemem zamykania, np. gubiącymi się nakrętkami)

Podsumowując: szukajmy rozwiązań najbardziej korzystnych dla środowiska, a staranne rozważenie tych kwestii przyczyni się do zwiększenia naszej własnej świadomości

Torby konferencyjne

Jeśli się na nie decydujemy (bo chcemy w nich pomieścić inne materiały konferencyjne), pamiętajmy o tym, że muszą być trwałe i wygodne w użytkowaniu: nasze były wykonane z drelichu (bo zwykłe bawełniane szybko się zużywają), miały zapinaną wewnętrzną kieszonkę na telefon lub portfel i były przeznaczone do noszenia na ramieniu

Długopisy i notatniki

Można się bez nich obejść, gdyż większość osób robi obecnie notatki już tylko na laptopach czy tabletach; żeby nie wywołać rozczarowania, wystarczy o tym zawczasu poinformować uczestniczki i uczestników (wyjaśniając to względami dbałości o środowisko); pewnym rozwiązaniem jest też przygotowanie ograniczonej liczby długopisów i notatników „dla chętnych”, przywiązanych do tradycyjnej formy notowania (o czym też należy uprzedzić); wybierając notatnik, zwracajmy uwagę na to, by jego okładka i zawartość były wykonane z papieru makulaturowego; również długopisy z takiego materiału są już dostępne na rynku, oczywiście za wyjątkiem wkładu, dlatego alternatywą jest ołówek wykonany z papieru z recyklingu

Jeszcze raz zalecamy rozagę i umiar przy wyborze materiałów konferencyjnych, a także skupienie się przede wszystkim na ich użyteczności i trwałości. Pamiętajmy wreszcie o tym, że **możemy zamówić materiały o niskim wpływie na środowisko, ale dostać je zapakowane w folię bąbelkową lub inny plastik**. Upewnijmy się u dostawcy, że taka sytuacja nie będzie miała miejsca – istnieje wiele alternatywnych rozwiązań, np. niepowlekanie folią kartony czy opakowania z papieru makulaturowego.

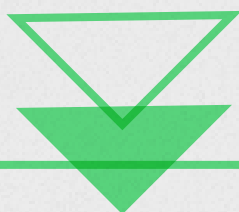
Ponadto – jak w przypadku cateringu – można też poszukać **przedsiębiorstw społecznych, które wytwarzają materiały konferencyjne**. Tutaj znajduje się pełna lista [→ poznańskich podmiotów ekonomii społecznej wraz z opisem ich oferty](#) (przykładowo, Stowarzyszenie „Pogotowie Społeczne”, Spółdzielnia Socjalna „Furia” oraz „Klunkry Wielkopolskie” szyją torby; można też rozważyć zamówienie drobnego lokalnego rękodziela jako gadżetów konferencyjnych).

Transport publiczny - dlaczego warto go zorganizować

Podróż na konferencję, szczególnie dla osób spoza Europy, stanowi nie tylko znaczące obciążenie finansowe, ale także przyczynia się do zwiększenia śladu węglowego.

Tym bardziej warto zachęcać uczestniczki i uczestników do korzystania z transportu publicznego już w trakcie konferencji oraz stworzyć przyjazne warunki ku temu. Zwłaszcza przy większych i międzynarodowych konferencjach warto zaoferować naszym gościom możliwość bezpłatnych przejazdów poznańskimi tramwajami i autobusami.

Dlaczego?

- ograniczymy tym samym emisję spalin
- zachęcimy gości do eksplorowania miasta
- zwiększymy komfort udziału w naszej konferencji (zwłaszcza dla uczestników niepolskojęzycznych zakup biletów komunikacji miejskiej jest często wyzwaniem, a czasowość tychże nie ułatwia rozeznania się w systemie płatności za przejazdy)

Jak to działa?

- ▶ Zwracamy się do Poznań Convention Bureau, które pomoże nam złożyć wniosek o możliwość wykupienia takiej usługi. Pamiętajmy jednak, że do złożenia takiego wniosku potrzebny jest Patronat Prezydenta Miasta nad konferencją [na temat pozyskiwania partnerów zob. więcej w części → „Władze samorządowe” w rozdziale 3].
- ▶ Zabezpieczmy środki w budżecie na ten cel – w skali większej konferencji to niedrogi i praktyczne rozwiązanie, które warto sfinansować z opłaty konferencyjnej lub funduszy od partnerów: w roku 2019 w przypadku wydarzeń od 500 do 999 uczestników koszt

2. Rekomendacje dobrych praktyk

ten wynosił 3000 PLN (a powyżej 1000 osób – 5000 PLN). W odniesieniu do IUAES 2019, prawo do bezpłatnego korzystania z transportu miejskiego obejmowało nie tylko czas trwania kongresu, a też dwa dni przed i dwa dni po jego zakończeniu. Uprawnieniem tym zostali objęci też wolontariusze i wolontariuszki.

▷ Za bilet służy uczestniczkom i uczestnikom konferencyjny identyfikator: z Zarządem Transportu Miejskiego uzgadniamy zapis, jaki się na nim znajdzie, w naszym przypadku brzmiał on: „With this badge and your ID card, you can enjoy free public transport in Poznań from 25.08.2019 to 02.09.2019.” [Na podstawie tego identyfikatora i dokumentu tożsamości możesz korzystać z darmowego transportu publicznego w Poznaniu w okresie od 25.08.2019 do 02.09.2019].

▷ Wyraźnie poinformujemy uczestniczki i uczestników o powyższym udogodnieniu i zasadach korzystania z niego. Stwórzmy mapki dojazdu do najważniejszych punktów konferencyjnych wraz ze wskazówkami, jak tam dojechać (np. jakie tramwaje z Mostu Teatralnego jadą na kampus Morasko, w którym kierunku i jak się nazywa przystanek, na którym trzeba wysiąść). Podajmy dokładny zapis adresu, który uczestnicy będą wpisywać w GPS, aby się odnaleźć. Strona internetowa i aplikacja jakdojade.pl ma anglojęzyczną wersję – polećmy ją naszym uczestniczkom i uczestnikom oraz wyjaśnijmy, jak działa.

Nasze doświadczenie pokazuje, że drobna rzecz, jaką było zapewnienie bezpłatnej komunikacji miejskiej, spotkała się z zaskakująco pozytywnym odbiorem i cieszyła się dużą popularnością. Pamiętajmy jednak, że – zwłaszcza przy międzynarodowych konferencjach – musi temu towarzyszyć czytelne wyjaśnienie, jak działa system transportu publicznego w naszym mieście.

Przedstawmy naszym przyszłym uczestniczkom i uczestnikom **alternatywne dla lotniczego sposoby dotarcia do Polski/Poznania:**

▷ promujmy zwłaszcza naziemny transport publiczny (koleje i autobusy)

▷ duża część osób uczestniczących w konferencji wybierze oczywiście transport lotniczy, by dotrzeć do Europy czy Polski (lub samego Poznania), ale możemy im zasugerować, by, gdy tylko będzie to możliwe, wybrały podróż pociągiem lub autobusem, a korzystając z samolotu, wyszukały połączenie ograniczające do minimum liczbę przelotów

▷ do osób przyjeżdżających samochodem, skierujemy prośbę, by starały się „nie wozić powietrza” – może uda się znaleźć inne osoby wybierające się na tę samą konferencję, które zgodziłyby się na wspólną podróż i podział kosztów; przypomnijmy też, że im cięższy bagaż, tym większa emisja spalin

Pandemia SARS-CoV-2 niezaprzeczalnie wpłynie na sposób organizowania konferencji, w szczególności dużych kongresów. Całkowicie lub częściowe będą one przenoszone do rzeczywistości wirtualnej. Stanowi to duże wyzwanie technologiczne, szczególnie w kontekście umożliwienia nieformalnych spotkań podczas e-konferencji. Niepodważalną wartością akademickich spotkań jest możliwość bezpośredniego kontaktu ludzi z różnych ośrodków naukowych – to właśnie nieformalne rozmowy prowadzą do zawierania przyjaźni i nawiązywania współpracy.

Wyzwania związane z pandemią SARS-CoV-2 i nowymi technologiami

2. Rekomendacje dobrych praktyk

Chociaż udział online w konferencjach był możliwy również przed pandemią, to jednak większość uczestniczek i uczestników nie decydowała się na taką formę partycypacji. Nasze dotychczasowe doświadczenia ze zdalnym udziałem w konferencjach, zarówno w roli organizatorów, jak i prelegentów, nie były najlepsze. Wiązały się one głównie z problemami technicznymi, takimi jak braki sprzętowe czy niewydolna infrastruktura IT. Właśnie z tych powodów podczas IUAES 2019 nie zdecydowaliśmy się na udział referujących w formie zdalnej.

Jednak za pośrednictwem mediów społecznościowych prowadziliśmy wideo relacje z ceremonii otwarcia, wykładów oraz sesji plenarnych, chcąc w ten sposób zwiększyć zasięg konfe-

rencji. Następnie wszystkie materiały wideo – poszerzone o panele dyskusyjne – umieszczone zostały na kanale YouTube. Rozwiązania te nie generowały dodatkowych kosztów i były stosunkowo łatwe w realizacji.

Bez wątplenia e-konferencje i rozwiązania hybrydowe (łączony udział online i osobisty) zmniejszają negatywny wpływ konferencji na środowisko naturalne (głównie poprzez ograniczenie transportu lotniczego) i umożliwiają udział w nich osobom w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji. Niemniej niosą ze sobą ryzyko, że instytucje finansujące będą jeszcze mniej skore do udzielania wsparcia dla realnego uczestnictwa w konferencjach, jeżeli udział wirtualny będzie znacznie tańszy.

O czym warto pamiętać?

Decydując się na rozwiązania w pełni wirtualne, należy wziąć pod uwagę wykluczenie cyfrowe. Dostęp do szybkiego, szerokopasmowego internetu i niezbędnego sprzętu jest nadal problemem w wielu regionach świata, również w Polsce.

Przy dużych konferencjach zapewnienie odpowiedniej platformy do e-konferencji stanowi kluczową pozycję w budżecie. Dostępne popularne platformy – takie jak Skype, Zoom, Whereby, Microsoft Teams czy Google Meet – w wersji bezpłatnej nie dają możliwości nieograniczonego czasowo korzystania z nich. Mają również ograniczenia związane z maksymalną liczbą uczestniczek i uczestników. Istnieją już wprawdzie platformy stworzone bezpośrednio w celu organizacji bardzo licznych spotkań online – np. Shindig – która umożliwi wirtualną obecność na konferencji nawet ponad tysiąca osób, uczestnictwo w nieformalnych czatach video z innymi uczestnikami (do sześciu osób jednocześnie), wirtualne przerwy na kawę, a to wszystko bez konieczności instalowania oprogramowania (z poziomu przeglądarki internetowej) – niemniej wiąże się to z dużymi kosztami i ma pewne ograniczenia (np. możliwość jednoczesnego uczestnictwa w panelu dyskusyjnym maksymalnie czterech osób; w tym względzie np. Zoom jest lepszym rozwiązaniem). Musimy też przy układaniu programu e-konferencji pamiętać o różnych strefach czasowych, w których będą nasi uczestnicy i uczestniczki oraz o konieczności zapewnienia im szkoleń, jeśli wybierzemy mniej rozpoznawalną platformę (np. Shindig).

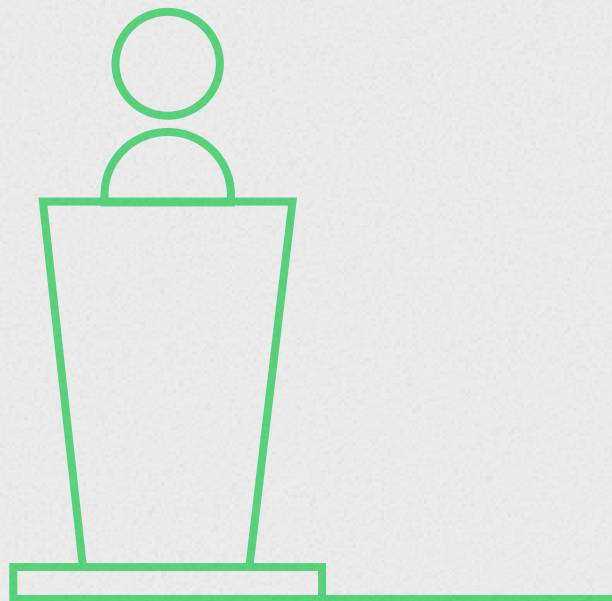

3 **Jak i dlaczego
warto pozyskać
partnerów**

**odpowiedzialnej
konferencji**

Działań społecznie i środowiskowo odpowiedzialnych nie da się realizować w oderwaniu od otoczenia. Warto pozyskać partnerów, ponieważ ich doświadczenie i wsparcie zwyczajnie wiele nam ułatwi - nie musimy być przecież „specjalistami od wszystkiego”. Jednocześnie pamiętajmy, że decydując się na współpracę z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi, legitymizujemy ich działalność. Wybierzmy więc mądrze - tych, którzy swoimi działaniami nie przeczą ideom i poglądom, jakie reprezentujemy.

Władze samorządowe

Urząd Miasta jest zawsze chętnym do współpracy partnerem. **Poznań Convention Bureau (PCB)** - czyli miejsce, do którego w pierwszej kolejności powinniśmy się skierować, chcąc nawiązać współpracę „z Miastem” - ma bogate doświadczenie w obsłudze kongresów odbywających się w Poznaniu.

Nasz kongres, który przy wsparciu PCB został objęty honorowym patronatem Prezydenta Miasta Poznania, uzyskał dzięki tej współpracy dostęp do wielu udogodnień, m.in. stoisko powitalne na lotnisku (jak się okazało, pierwsze dobre wrażenie naprawdę robi wrażenie - PCB zapewnia

3. Jak i dlaczego warto pozyskać partnerów odpowiedzialnej konferencji

obsługę stoiska, ale jako organizatorzy również powinniśmy oddelegować wolontariusza/kę), punkt informacji turystycznej w miejscu obrad, kongresowe plany miasta (z logotypem kongresu i zaznaczonymi miejscami obrad) czy tematyczne spacerunki po mieście.

Dzięki współpracy z dwiema **spółkami miejskimi** udało nam się zrealizować ważne punkty w zakresie ekoodpowiedzialności: dzięki partnerstwu z Aquanet SA całkowicie odeszliśmy od serwowania wody butelkowanej [zob. → „[Woda z kranu i plastikowe butelki](#)”], a dzięki ofercie Zarządu Transportu Miejskiego byliśmy w stanie zapewnić naszym uczestnikom i uczestniczkom darmowe przejazdy komunikacją miejską [zob. → „[Transport publiczny](#)”].

Jak nawiązać współpracę z Miastem i spółkami miejskimi?

W obu przypadkach współpracę warto zainicjować za pośrednictwem Poznań Convention Bureau – oni pokierują naszymi działaniami

→ e-mail: pcb@plot.poznan.pl

Sektor pozarządowy

Warto łączyć siły i wzmacniać współpracę między akademią a sektorem pozarządowym, bo jest to partner, dzięki któremu możemy mieć wpływ na świat, w jakim żyjemy.

Nasz kongres traktował o „światowych solidarnościach”, dlatego do udziału w nim zaprosiliśmy organizacje, które na co dzień realizują działania na rzecz budowania solidarności na poziomie globalnym i lokalnym, m.in. WWF, Amnesty International, Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej, Fundację La Strada, Fundację Kupuj Odpowiedzialnie, inicjatywę nieformalną Imaginarium czy Marsz Równości z Gniezna. Ich udział w kongresie był bezpłatny (za wyjątkiem cateringu, który mogli dodatkowo wykupić), a jego forma dowolna, np.:

stoiska informacyjne w miejscu obrad (podczas których możliwe jest zbieranie podpisów pod różnymi inicjatywami)

3. Jak i dlaczego warto pozyskać partnerów odpowiedzialnej konferencji

prezentacje video o działalności organizacji i problemach, którymi się zajmują

warsztaty (u nas był to warsztat “Experiencing World Solidarity Using Applied Drama Methods” zorganizowany przez Imaginarium)

wystawy (np. Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie przez cały czas trwania kongresu pokazywała wystawę “Let’s fix fashion” o świadomej konsumpcji, ideach minimalizmu, recyklingu i upcyclingu, *less & zero waste*).

Dla gości kongresu obecność aktywistek i aktywistów była szansą na pozyskanie lokalnej wiedzy (np. na temat polityki energetycznej na Górnym Śląsku czy praw mniejszości seksualnych) oraz okazją do nawiązanie współpracy.

Jak to zrobić?

W celu pozyskania tych partnerów zrobiliśmy listę potencjalnie zainteresowanych organizacji pod kątem tematu naszego kongresu i wysłaliśmy do nich e-mailowe i telefoniczne zaproszenia wraz z formularzem zgłoszeniowym, gdzie prosiliśmy o podanie preferowanej formy uczestnictwa, wymogów technicznych z nią związanych oraz czasu obecności na kongresie.

Podmioty gospodarcze

Mecenat naukowy w Polsce nie jest jeszcze rozpowszechniony, niemniej warto poszukiwać partnerów również wśród podmiotów gospodarczych. Pamiętajmy jednak, aby były to firmy, które w swojej działalności nie przeczą ideałom sprawiedliwości społecznej i poszanowania środowiska naturalnego.

Jak pozyskać takiego partnera?

Przygotujmy list intencyjny oraz ofertę

Zapoznajmy się ze stroną internetową podmiotu, z którym chcielibyśmy podjąć współpracę. Przygotowując list intencyjny, używajmy słów-kluczy, którymi posługuje się nasz potencjalny partner (synergia, zrównoważony rozwój, odpowiedzialność społeczna, lokalne zaangażowanie itp.). Krótko wyjaśnijmy:

czego dotyczy konferencja

dlaczego zwracamy się właśnie do tej firmy (list powinien być spersonalizowany, podkreślający cele strategiczne firmy i jej atuty)

na czym miałyby polegać współpraca: czego oczekujemy i co w zamian oferujemy

Piszmy o współpracy, a nie sponsoringu. List intencyjny przesądzi o pierwszym wrażeniu, jakie wywrzemy na potencjalnym partnerze. Musi być on dobrze zredagowany i przejrzysty.

**NASZ PRZYKŁAD
LISTU INTENCYJNEGO**

Oferta partnerska stanowi uzupełnienie listu intencyjnego. Przygotujmy ją w formie przejrzystej prezentacji w pliku pdf. Zawrzyjmy w niej więcej informacji o wydarzeniu i jego organizatorach, a także patronatach. Podajmy liczbę uczestniczek i uczestników wydarzenia oraz jego zasięg. Klarownie określmy typ wsparcia, jakiego oczekujemy:

3. Jak i dlaczego warto pozyskać partnerów odpowiedzialnej konferencji

wsparcie finansowe – nie bójmy się określić kwoty, którą chcielibyśmy uzyskać; przedstawmy, na co środki te zostaną przeznaczone, np. na wsparcie finansowe udziału w konferencji badaczek i badaczy znajdujących się w nieuprzywilejowanej ekonomicznie sytuacji lub na zapewnienie uczestnikom i uczestnikom nieodpłatnych przejazdów komunikacją miejską.

Uwaga!

Wsparcie to nie musi być bezpośrednio finansowe i może się przybrać formę zakupu pewnych produktów, np. bidonów czy toreb. Wówczas faktura za dany produkt/usługę wystawiana jest bezpośrednio na partnera i to on pokrywa ich koszty.

barter – zaproponujmy, by potencjalny partner przekazał swoje produkty czy usługi na rzecz naszej konferencji, np. sadownik owoce (nam w ten sposób udostępniono leżaki, które umiliły przerwy i nadały konferencji bardziej nieformalny charakter)

wsparcie mieszane – częściowo finansowe, a częściowo w formie produktów czy usług w ramach barteru.

W ofercie przedstawmy korzyści wynikające z podjęcia współpracy. Mogą to być m.in.:

- umieszczenie logotypu partnera w materiałach drukowanych i cyfrowych (strona internetowa wydarzenia i/lub organizatora, media społecznościowe, mailingi, plansze na wyświetlaczach w salach podczas przerw)
- ekspozycja logotypu lub marki partnera na przekazanych przez niego produktach
- umieszczenie materiałów promocyjnych partnera w pakiecie powitalnym – pamiętajmy jednak, aby były one przyjazne środowisku i nie przeczyły idei konferencji (żebyśmy nie zostali uszczęśliwieni laminowanymi folderami); jeśli partner proponuje gadżety, należy pamiętać, aby spełniały one wymogi opisane w części → „Materiały konferencyjne” – zawsze dokładnie to sprawdzimy

3. Jak i dlaczego warto pozyskać partnerów odpowiedzialnej konferencji

- umieszczenie logotypu partnera w materiałach prasowych
- podziękowania dla partnera na stronie internetowej, w mediach społecznościowych oraz podczas uroczystego otwarcia i zamknięcia wydarzenia
- ekspozycja marki w przestrzeni, gdzie odbywa się wydarzenie (np. potykacz z logotypem partnera)
- możliwość organizacji przez partnera warsztatów dla uczestników konferencji

Skierujmy list do Zarządu potencjalnego partnera

(choć warto go również wystać do osób odpowiedzialnych za współpracę z podmiotami zewnętrznymi i kształtowanie wizerunku firmy: Dział Marketingu jest często pierwszym podmiotem, którego musimy przekonać do współpracy z nami). Jeśli nasz list pozostał bez odpowiedzi, zadzwońmy i zapytajmy, czy dotarł. Postarajmy się umówić na spotkanie, by nieco więcej opowiedzieć o wydarzeniu, które organizujemy. Przygotujmy się na takie spotkanie – bądźmy rzeczowi (kim jesteśmy, po co nam dofinansowanie, jakie korzyści oferujemy w zamian).

Podpiszmy porozumienie partnerskie

Sfinalizujmy ustalenia, podpisując porozumienie partnerskie. Zawrzyjmy w nim zakres wsparcia oraz to, co oferujemy w zamian, a także terminy realizacji obu. Porozumienie partnerskie jest umową podpisywaną przez podmioty mające osobowość prawną. Nie będzie to zatem Instytut, Katedra czy Wydział, ale Uniwersytet i Rektor, dlatego pamiętajmy, że treść porozumienia musi zostać zaakceptowana przez Dział Prawny UAM.

Pozyskiwanie partnerów wśród podmiotów gospodarczych warto zacząć jak najwcześniej – firmy planują swoje wydatki z dużym wyprzedzeniem. Jeśli uzyskaliśmy wsparcie Urzędu Miasta czy też innych instytucji publicznych, warto się na to powołać w rozmowach z potencjalnymi partnerami. Także w tej sferze może być pomocne Poznań Convention Bureau – nie zaszkodzi się skonsultować.

Nie zniechęcajmy się, choć często się nie udaje (o czym przekonaliśmy się na własnej skórze). Podejdźmy do tego zadania kreatywnie (wypożyczenie leżaków to też wsparcie). Nie kontaktujmy się tylko z gigantami – średnie i małe lokalne firmy również mogą być zainteresowane współpracą.

Uwaga!

Pamiętajmy jednak, aby konstruować budżet konferencji tak, by mogła się ona odbyć bez wsparcia podmiotów zewnętrznych.

Pan Jan Kowalski

Nazwa firmy

Adres

Szanowny Panie,

w dniach 27-31 sierpnia 2019 r. organizujemy w Poznaniu Inter-kongres Międzynarodowej Unii Nauk Antropologicznych i Etnologicznych (International Union of Anthropological and Ethnological Sciences) poświęcony solidarności na świecie. Kongres zgromadzi w Poznaniu blisko 800 badaczek i badaczy z całego świata. Będzie on okazją do wymiany doświadczeń i wiedzy w szerzeniu idei i praktyk solidarności, tolerancji i sprawiedliwości w relacjach międzyludzkich, a także tych łączących ludzi i środowisko naturalne.

Poznań, w którym zarówno Uniwersytet, jak i Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej świętują stulecie swojego istnienia, jest doskonałym miejscem, by zademonstrować intelektualne i społeczne znaczenie tych wartości.

Jako organizatorzy wydarzenia, chcielibyśmy zaprosić do współpracy te podmioty, które w swoich strategiach i działaniach również reprezentują oraz promują zaangażowanie społeczne i świadomość ekologiczną. Dlatego właśnie proponujemy Państwu uczestnictwo w kongresie w charakterze Partnera.

Proponujemy Państwu Partnerstwo w formie:

- finansowej;
- barterowej, np. pomocy w organizacji wydarzeń towarzyszących lub warsztatów
- mieszanej.

Z myślą o potencjalnej współpracy, przygotowaliśmy ofertę partnerską, z której szczegółami mogą Państwo zapoznać się w dalszej części.

**W oczekiwaniu na Państwa odpowiedź,
z poważaniem,**

Podpis Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego

4

 **Przydatne
pojęcia**

Poniższy słowniczek w prosty i przystępny sposób wprowadza najważniejsze stosowane przez nas pojęcia związane z działaniami proekologicznymi. Ze względu na charakter przewodnika, pojęcia te wyjaśniono dość skrótowo. Pod słowniczkiem znajdują się odsyłacze do bardziej rozbudowanych źródeł dotyczących podjętych przez nas zagadnień. Zachęcamy do zapoznania się z nimi.

Europejski Zielony Ład (EU Green Deal)

— zainicjowana w grudniu 2019 roku strategia działań na rzecz zrównoważonej gospodarki Unii Europejskiej. W strategii omówiono niezbędne inwestycje i dostępne narzędzia finansowe oraz wyjaśniono, w jaki sposób realizować poszczególne zadania, ograniczając jednocześnie obszary społecznego wykluczenia. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających: bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym, przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń. Głównym celem strategii jest, by Unia Europejska do roku 2050 stała się regionem neutralnym dla klimatu.

Globalny Zielony Nowy Ład (Global Green New Deal)

— ogłoszona w 2008 roku inicjatywa Programu Środowiskowego Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP). Wzywa rządy krajów G20 do przeznaczania znacznej części środków finansowych na walkę z degradacją środowiska i ubóstwem. Inicjatywa nawołuje m.in. do ograniczenia emisji dwutlenku węgla, dbania o czystość wody, zapewnienia dostępu do wody pitnej dla najsłabszych, finansowania programów edukacyjnych oraz działań mających na celu rozwój zrównoważonej gospodarki.

Fair trade (sprawiedliwy handel)

— sposób oznaczania produktów wytworzonych z poszanowaniem praw człowieka, środowiska oraz zgodnie z zasadami sprawiedliwości społecznej i ekonomicznej. Jako jeden z nurtów ekonomii społecznej zakłada, iż człowiek jest ważniejszy od zysku.

4. Przydatne pojęcia

Greenwashing (ekościema)

— określenie sposobu komunikowania o produkcie, usługach czy firmie, w którym pojawiają się mylące, a często wręcz fałszywe informacje świadczące o ich wpływie na środowisko. Np. podkreślanie w kampaniach, że koszulka została wytworzona z naturalnej bawełny, oznaczając ją metką „eco”, a pomijając informację, że wyprodukowano ją w kraju, który narusza prawa pracownicze.

Minimalizm

— styl życia zakładający ograniczenie przedmiotów oraz usług do niezbędnych. Minimaliści wyznają zasadę „mniej znaczy więcej” i stawiają na produkty funkcjonalne oraz dobrej jakości, które będą im służyć dłużej.

Zero waste (zero marnotrawstwa)

— proekologiczny styl życia zakładający eliminację produkcji odpadów, szczególnie plastikowych i niebiodegradowalnych. Jego najważniejszymi zasadami są: ograniczanie kupowania nowych przedmiotów; naprawianie – np. ubrań czy elektroniki – zamiast kupowania nowych; ponowne wykorzystanie materiałów (recycling); kompostowanie; sprzedaż, wymiana lub darowanie przedmiotów, które nie są nam już potrzebne, a nadają się jeszcze do użytkowania.

Less waste (mniej śmieci)

— proekologiczny styl życia zakładający ograniczanie ilości produkowanych odpadów do minimum poprzez ograniczenie konsumpcjonizmu, przemyślane decyzje zakupowe (w tym produktów żywnościowych), odpowiedzialne użytkowanie przedmiotów, a także maksymalne wykorzystanie pozostałości.

Upcycling

— to kreatywne, ponowne wykorzystanie produktów ubocznych, odpadów, niepotrzebnych przedmiotów poprzez ich przekształcenie i nadanie nowej funkcji. Np. uszycie torby na zakupy ze zużytych koszulek.

Recycling

— proces przekształcania odpadów w nowe materiały i przedmioty. Materiały nadające się do recyklingu obejmują m.in. szkło, papier, metal, niektóre rodzaje plastiku, opon, tekstyliów, baterii i elektroniki. Kompostowanie lub inne ponowne wykorzystanie odpadów biodegradowalnych jest również formą recyklingu.

4. Przydatne pojęcia

Re-use (wielokrotne używanie)

- powtórne użycie przedmiotu, zarówno z zachowaniem jego pierwotnej funkcji (np. ponowne użycie kubka podczas konferencji), jak również z nadaniem mu nowej funkcji (upcycling).

Bioplastik

- tworzywa wytwarzane z odnawialnych źródeł biomasy, takich jak tłuszcze i oleje roślinne, skrobia kukurydziana, słoma, otręby, trociny, odpady spożywcze z recyklingu itp. Bioplastik do złudzenia przypomina plastik, są z niego wykonywane np. szklanki czy przezroczyste przykrywki do pojemników z lunchami czy sałatkami. Tworzywa te uzyskiwane są zwykle z pochodnych cukru, w tym skrobi, celulozy i kwasu mlekowego. Bioplastik może być również wytwarzany z produktów ubocznych pochodzenia rolniczego, a także ze zużytych plastikowych butelek i innych pojemników wykorzystujących mikroorganizmy. Nie każdy typ bioplastiku ulega biodegradacji. Przykładem są tworzywa PET wzbogacone o bakterie, które przyspieszają proces ich rozkładu (Bio-PET).

Low impact (nieznaczny wpływ)

- w kontekście działań proekologicznych, zrównoważone praktyki, których celem jest zminimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko.

Biodegradowalny plastik

- tworzywa sztuczne, które mogą ulec rozkładowi w wyniku działania organizmów żywych (zwykle drobnoustrojów), zamieniając się w wodę, dwutlenek węgla lub próchnicę. Tworzywa takie wytwarza się z surowców odnawialnych, na przykład cukrów pochodzących z kukurydzy, tłuszczu i olejów roślinnych, słomy, otrębów czy trocin.

Zrównoważony rozwój (sustainability)

- w kontekście proekologicznym, sposób gospodarowania, w którym potrzeby zaspakajane są z zachowaniem równowagi przyrodniczej i z myślą o następnych pokoleniach. Oznacza gospodarowanie zasobami z poszanowaniem czasu potrzebnego naszej planecie do regeneracji.

4. Przydatne pojęcia

Ślad węglowy (carbon footprint)

ilość gazów cieplarnianych wyemitowanych na skutek działalności danej osoby lub organizacji bądź wprowadzenia w obieg produktu lub usługi. Np. lokalnie wyprodukowany kubek będzie mieć dużo mniejszy ślad węglowy niż taki sam kubek sprowadzony z Chin – ślad węglowy zwiększy się przez wyemitowane gazy cieplarniane potrzebne do przetransportowania kubka z Chin do Poznania.

Ślad wodny (water footprint)

ilość wody, która została zużyta przez daną osobę lub organizację bądź do wytworzenia danej usługi czy produktu. Zużycie wody może być bezpośrednie (picie kranówki) i pośrednie. Pośrednie zużycie dotyczy wody zużytej na wszystkich etapach wytwarzania i wdrażania danego produktu. Np. ślad wodny 1 kg wieprzowiny wynosi ok. 6000 litrów wody, a bawełnianego T-shirtu ok. 2500 litrów.

Ślad ekologiczny (ecological footprint)

wskaźnik, wyrażany w globalnych hektarach (gha), który określa liczbę hektarów powierzchni wód i łądów potrzebną do wytworzenia wykorzystywanych przez nas zasobów naturalnych i zaabsorbowania wyprodukowanych zanieczyszczeń. W skali globalnej za jego pomocą szacuje się zapotrzebowanie ludzkości na zasoby względem możliwości naszej planety do regeneracji.

Dieta wegetariańska

dieta wykluczająca spożywanie mięsa, w tym ryb i tzw. owoców morza.

Dieta wegańska

dieta oparta na spożywaniu tylko produktów roślinnych. Z diety tej wyłączone jest nie tylko mięso, ale również produkty pochodzenia zwierzęcego, w tym nabiał, jajka, miód.

Zachęcamy do zapoznania się z poniższymi źródłami i pozycjami książkowymi:

- [Europejski Zielony Ład](#)
- [Globalny Zielony Nowy Ład](#)
- [Strona internetowa Water Footprint Network](#)
- [Strona internetowa Global Footprint Network](#)
- [Strona internetowa Fundacji Nasza Ziemia](#)
- [Strona internetowa kampanii edukacyjno-informacyjnej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku](#)
- [Materiały edukacyjne Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot](#)
- [Poradnik „365 dni dla klimatu”](#)
- [Strona internetowa Współczesna dietetyka](#)

Ammala A., An Overview of Degradable and Biodegradable Polyolefins, *Progress in Polymer Science*, 36: 8, 2011, s. 1015-1043.

Dalby S., 2002, *Environmental Security*, Minneapolis, Londyn: University of Minnesota Press.

Yates M.R., Barlow C.Y., Life Cycle Assessments of Biodegradable, Commercial Biopolymers – A Critical Review, *Resources, Conservation and Recycling*, 78, 2013, s. 54-66.

Hoekstra A.Y., Chapagain A.K., *Globalization of Water*, Blackwell 2008.

Iwińska K., Jones M., Kraszewska M. (red.), *Widening Interdisciplinary Sustainability Education*, Warszawa: Collegium Civitas 2018.

Mekonnen M.M., Hoekstra A.Y., *The Green, Blue and Grey Water Footprint of Farm Animals and Animal Products, vol. 1: Main Report*, UNESCO-IHE, Institute for Water Education 2010.

4. Przydatne pojęcia

Mekonnen M.M., Hoekstra A.Y., *The Green, Blue and Grey Water Footprint of Crops and Derived Crop Products, vol. 2: Appendices Main Report*, UNESCO-IHE, Institute for Water Education 2010.

Pfister S., Koehler A., Hellweg S., Assessing the Environmental Impacts of Freshwater Consumption in LCA, *Environmental Science*, 43: 11, 2009, s. 4008-4104.

Ripple W.J. i in., Przestroga naukowców z całego świata dla ludzkości, *BioScience*, 67: 12, 2017 (→ [polskie tłumaczenie](#))

Ripple W.J. i in., Przestroga naukowców z całego świata w sprawie klimatycznego stanu wyjątkowego, *BioScience*, 70: 1, 2020, s. 8-12 (→ [tekst oryginału](#), → [polskie tłumaczenie](#))

Song J.H., Murphy R.J., Narayan R., Davies G.B.H., Biodegradable and Compostable Alternatives to Conventional Plastics, *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 364 (1526), 2009, s. 2127-2139.

Strony internetowe zawierające wskazówki dotyczące organizacji ekologicznie i społecznie odpowiedzialnych wydarzeń:

- <https://www.socialtables.com/blog/meeting-event-design/eco-friendly-events/>
- <https://www.emg.co.uk/blog/eco-friendly-events/>
- <http://eventacademy.com/news/five-easy-ways-to-make-your-event-eco-friendly/>
- <https://20bedfordway.com/news/green-events/>
- <https://helloendless.com/sustainable-event-trend/>

IUAES 2019 Inter-Congress
WORLD SOLIDARITIES

August 27 - 31, 2019, Poznan, Poland
Adam Mickiewicz University in Poznan

ISBN 978-83-959125-0-4